

Ankestyrelsens praksisundersøgelser

Anbringelser af børn og unge

December 2009

Ankestyrelsen

Ankestyrelsen

Titel Praksisundersøgelse om anbringelse af børn og unge
Udgiver Ankestyrelsen, december 2009
ISBN nr. 978-87-7811-105-0
Opsætning Ankestyrelsen
Tryk Schultz
Bestilling Ankestyrelsen
Amaliegade 25, Postboks 9080, 1022 København K
Telefon 33 41 12 00, Telefax 33 41 14 00, E-post ast@ast.dk
Hjemmeside www.ast.dk

Indhold

Side	Kapitel	
4		Forord
6	Kapitel 1	Resumé og anbefalinger
11	Kapitel 2	Samlet vurdering
21	Kapitel 3	Vurdering af § 50 undersøgelse
47	Kapitel 4	Vurdering af handleplan
64	Kapitel 5	Vurdering af børnesamtale
68	Kapitel 6	Vurdering af forvaltningsretlige regler
73	Bilag 1	Metode
82	Bilag 2	Regelgrundlaget
91	Bilag 3	Udvalgte kommunefordelte resultater

Forord

Ankestyrelsen fik som følge af anbringelsesreformens ikrafttræden d. 1. januar 2006 en forpligtigelse til at etablere en statistisk overvågning af anbringelsesområdet samt gennemføre flere praksisundersøgelser og andre uddybende analyser.

Denne praksisundersøgelse er den fjerde i rækken af Ankestyrelsens praksisundersøgelser på området for anbringelser af børn og unge uden for hjemmet. Der er, som i praksisundersøgelsen fra januar 2008, fokus på kommunernes overholdelse af lovgivningen i forhold til udarbejdelse af servicelovens § 50 undersøgelser, handleplaner efter § 140 samt den lovpligtige børnesamtale efter § 48.

Til forskel fra undersøgelsen i 2008 har det med denne praksisundersøgelse været praktisk muligt at inddrage fire måneders fristen for afslutning af § 50 undersøgelsen som målepunkt. Er fristen ikke overholdt, kan sagen ikke vurderes som værende i overensstemmelse med lovgivning og praksis. På denne baggrund kan der drages paralleller til alle andre målepunkter udover tidsfristen. Undersøgelsens resultater sammenlignes med undersøgelsen fra 2008 løbende gennem kapitlerne.

Ankestyrelsen har bedt kommunerne om at indsende samtlige akter i sagerne. Hvis alle relevante oplysninger ikke er blevet indsendt, kan dette have haft indflydelse på vurderingen af sagen. Ved manglende oplysninger har udgangspunktet været, at sagen er behandlet i kommunen uden denne oplysning. Resultaterne i denne undersøgelse bygger således på de dokumenterede oplysninger i de 125 sager, der indgår i undersøgelsen.

Udover forpligtelsen i forhold til anbringelsesreformen har Ankestyrelsen en pligt til på landsplan at koordinere, at afgørelser, som efter de sociale og beskæftigelsesmæssige love kan indbringes for Ankestyrelsen og ankenævnene i statsforvaltningerne, træffes i overensstemmelse med lovgivningen. Som udgangspunkt kan de praksiskoordinerende instanser ikke tage underinstansernes afgørelser op af egen drift i forbindelse med en praksisundersøgelse. På børne- og ungeområdet har Ankestyrelsen dog beføjelser til at tage sager op af egen drift. Der er i denne praksisundersøgelse ikke fundet anledning til at tage sager op.

Praksisundersøgelsen skal i henhold til retssikkerhedslovens § 79 a behandles på et møde i kommunalbestyrelsen i de kommuner, der har deltaget i undersøgelsen. Bestemmelsen præciserer det kommunalpolitiske ansvar for at følge op på klageinstansernes

praksisundersøgelser og understreger kommunalbestyrelsens ansvar for at implementere retssikkerheden i kommunerne.

1 Resumé og anbefalinger

Ankestyrelsen har med denne undersøgelse vurderet 14 kommuners praksis i sagsbehandlingen ved afgørelse om anbringelse af børn og unge uden for hjemmet. Der er i alt vurderet 125 sager om afgørelse om anbringelse. Fire af sagerne drejer sig om anbringelse uden samtykke (tvangsmæssige anbringelser). De resterende 121 sager omhandler anbringelser med samtykke (frivillige anbringelser).

Resultaterne i denne praksisundersøgelse bygger på de dokumenterede oplysninger i de 125 sager, som indgår i undersøgelsen. Kommunerne er blevet bedt om at indsende samtlige akter i sagerne. Ved manglende oplysninger er det lagt til grund, at sagen er behandlet i kommunen uden disse oplysninger.

Undersøgelsen har særligt fokus på de i serviceloven lovpligtige § 50 undersøgelser, handleplaner efter § 140 og børnesamtaler efter § 48. Ankestyrelsen offentliggjorde i januar 2008 en undersøgelse, hvor de samme forhold blev vurderet, bortset fra fire måneders fristen for udarbejdelse af § 50 undersøgelse (se bilag 1 for en uddybning af reglerne). Hvor det er relevant, sammenlignes resultaterne med undersøgelsens resultater fra 2008.

Afgørelserne er vurderet at være i overensstemmelse med regler og praksis, når der:

- foreligger samtykke til en frivillig anbringelse fra alle sagens parter
- er tilstrækkeligt oplysningsgrundlag i sagen
- er udarbejdet en § 50 undersøgelse, herunder skal undersøgelsen;
  - indholdsmæssigt opfylde lovens krav
  - være afsluttet inden fire måneders fristen
  - være udarbejdet forud for afgørelse om anbringelse
- er udarbejdet en handleplan efter § 140, herunder skal handleplanen;
  - indholdsmæssigt opfylde lovens krav
  - være udarbejdet forud for afgørelse om anbringelse
- er afholdt børnesamtale eller barnets/den unges holdning på anden vis er tilvejebragt

1.1 Ankestyrelsens samlede vurdering af sagerne

Ankestyrelsens samlede vurdering af sagerne viser, at 17 procent (21 sager) af afgørelserne om anbringelse af et barn eller en ung uden for hjemmet er i overensstemmelse med regler og praksis i forhold til *alle* krav i lovgivningen.

Dermed er afgørelserne om anbringelse ikke i overensstemmelse med regler og praksis i forhold til *alle* lovkrav i 104 ud af de 125 sager (83 procent). Men samtidig ses det, at godt en tredjedel af disse sager (35 sager) kun mangler én betingelse for, at sagerne opfylder alle regler i lovgivningen.

De hyppigste årsager til, at afgørelserne vurderes ikke at være i overensstemmelse med lovgivningen, er følgende:

- manglende § 50 undersøgelse i forbindelse med afgørelse om anbringelse
- § 50 undersøgelsen er ikke afsluttet inden for fire måneders fristen
- manglende handleplan i forbindelse med afgørelse om anbringelse

Manglende § 50 undersøgelse er den hyppigste årsag til, at afgørelserne ikke kan vurderes korrekte

Den hyppigste mangel ved sagerne er, at den lovpligtige § 50 undersøgelse ikke er udarbejdet, inden afgørelsen om anbringelse træffes. I 44 ud af de 125 sager (35 procent) er der ikke udarbejdet en § 50 undersøgelse i forbindelse med afgørelsen om anbringelse uden for hjemmet.

Indholdet i § 50 undersøgelserne er blevet bedre, men tidsfristen for § 50 undersøgelsen overholdes ikke

I praksisundersøgelsen fra 2008 var de indholdsmæssige krav til § 50 undersøgelserne i høj grad opfyldt i 21 procent af de sager, hvor § 50 undersøgelsen var udarbejdet. I denne praksisundersøgelse er de indholdsmæssige krav til § 50 undersøgelserne i høj grad opfyldt i 64 procent af de 81 sager, hvor § 50 undersøgelsen foreligger. Kommunerne er således blevet grundigere, når de gennemfører en § 50 undersøgelse.

Desværre overholdes fire måneders fristen for afslutning af § 50 undersøgelsen ikke i 43 procent af de 81 sager, hvor der er udarbejdet en § 50 undersøgelse. Dette er den næsthøypigste årsag til, at afgørelserne om anbringelse samlet set ikke vurderes lovmæssigt korrekt.

Der bliver udarbejdet flere handleplaner end § 50 undersøgelser, men stadig for få

Manglende udarbejdelse af handleplanen er også en væsentlig årsag til, at afgørelserne ikke kan vurderes at være i overensstemmelse med lovgivningen. I 91 ud af de 125 sager (73 procent) er der udarbejdet en handleplan i forbindelse med afgørelsen om anbringelse. Der er

således færre sager, der mangler en handleplan (27 procent) end sager, hvor § 50 undersøgelse ikke er udarbejdet (35 procent).

I 9 ud af 10 sager har kommunerne indhentet samtykke til anbringelsen fra alle relevante parter

Når der skal træffes afgørelse om frivillig anbringelse, er det lovpligtigt at indhente samtykke fra forældremyndighedsindehaver(e) og den unge over 15 år. I 110 sager ud af de 121 sager (91 procent) om frivillig anbringelse, som indgår i praksisundersøgelsen, er der dokumentation for, at kommunen har indhentet samtykke til anbringelsen fra alle relevante parter.

I 11 sager er der ikke dokumentation for, at samtykke til den frivillige anbringelse er indhentet. Forældremyndighedsindehaver(e) og den unge over 15 år, har således ikke givet samtykke til anbringelsen i disse sager, selvom kommunen har truffet afgørelse om frivillig anbringelse.

Gennemførte børnesamtaler er stort set uændrede siden praksisundersøgelsen i 2008

Andelen af gennemførte børnesamtaler er 69 procent i denne praksisundersøgelse mod 66 procent i den foregående undersøgelse, og derfor stort set uændret. I godt en tiendedel af alle sager (15 sager) vurderes det, at gennemførelse af børnesamtale ikke er relevant, eksempelvis som følge af barnets unge alder. I ca. halvdelen af de 24 sager (11 sager), hvor børnesamtale ikke er gennemført, er barnets holdning til anbringelsen forsøgt tilvejebragt på anden vis.

Afgørelse om anbringelse meddeles mundtligt og væsentlige sagsbehandlingskridt bliver fortsat ikke noteret

I 33 sager ud af de 125 sager har kommunen meddelt afgørelsen om anbringelse skriftligt. Det er alene et lovkrav, at afgørelse om anbringelse skal meddeles skriftligt i forbindelse med afgørelse om anbringelse uden samtykke. 2 ud af de 4 sager om anbringelse uden samtykke i praksisundersøgelsen, har meddelt afgørelsen skriftligt til forældremyndighedsindehaver(e). Som ved undersøgelsen i 2008 gælder for mange af de indsendte sager, at der i forhold til kommunens journalføring mangler notering af omstændigheder ved påbegyndelse af og afslutning af § 50 undersøgelsen, notering om henvendelser vedrørende barnet/ den unge og ikke mindst om afgørelser i sagen.

Det er af væsentlig betydning for kontinuiteten i sagerne, også i forbindelse med sagsbehandlerskift, at der er arbejdet grundigt og systematisk med sagerne. Af hensyn til forældremyndighedsindehaver(e)s retssikkerhed og mulighed for at følge med i sagen, er det også væsentligt, at der ikke er huller i journalføringen.

1.2 Ankestyrelsens anbefalinger til kommunerne

På baggrund af undersøgelsens resultater og Ankestyrelsens vurderinger af de 125 sager omhandlende afgørelse om anbringelse af børn og unge uden for hjemmet, opfordres kommunerne til at følge anbefalingerne, som sammenfattes nedenfor.

§ 50 undersøgelsen

Ankestyrelsen anbefaler, at:

- kommunerne øger opmærksomheden på at udarbejde den lovpligtige § 50 undersøgelse, inden en anbringelse kan iværksættes
- kommunerne er mere opmærksomme på tidsfristen på fire måneder for udarbejdelse af § 50 undersøgelsen samt på, at fristen regnes fra det tidspunkt, hvor kommunen bliver opmærksom på, at et barn eller en ung kan have behov for særlig støtte
- kommunerne fortsat er opmærksomme på, at § 50 undersøgelsen skal afdække både ressourcer og problemer i forhold til de seks faste punkter: barnets eller den unges udvikling og adfærd, familieforhold, skoleforhold, sundhedsforhold, fritidsforhold og venskaber samt andre relevante forhold

§ 140 handleplanen

Ankestyrelsen anbefaler, at:

- kommunerne øger opmærksomheden på at udarbejde den lovpligtige handleplan, inden der træffes afgørelse om anbringelse
- kommunerne fortsat er opmærksomme på, at der i handleplanen skal opstilles præcise og konkrete mål og delmål i forhold til de seks faste punkter: barnets eller den unges udvikling og adfærd, familieforhold, skoleforhold, sundhedsforhold, fritidsforhold og venskaber samt andre relevante forhold
- kommunerne fortsat er opmærksomme på, at det i en handleplan konkret skal angives, hvor længe anbringelsen forventes at vare, samt hvilken støtte der skal iværksættes overfor familien

Samtykke til anbringelsen

Ankestyrelsen anbefaler, at:

- kommunerne er opmærksomme på, at der skal indhentes samtykke fra alle sagens parter, dvs. forældremyndighedsindehaver(e) og fra den unge, der er fyldt 15 år
- det skriftlige samtykke til anbringelsen fremgår af en rubrik i handleplanen

§ 48 Børnesamtalen

Ankestyrelsen anbefaler, at:

- kommunerne fortsat er opmærksomme på, at der skal afholdes en samtale med barnet/den unge, før der træffes afgørelse om anbringelse. Kommunerne bør være opmærksomme på, at der skal udarbejdes et notat om samtalen for eksempel i journalen eller på et særskilt ark. Hvis samtalen ikke gennemføres, skal begrundelsen herfor fremgå klart af sagen, og barnets holdning skal forsøges afdækket på anden vis.

Vedrørende skriftelighed

Da afgørelser om anbringelse er væsentlige og indgribende, anbefaler Ankestyrelsen, at også afgørelser om anbringelse med samtykke meddeles skriftligt og med en kortfattet begrundelse. Ankestyrelsen anbefaler, at afgørelser om anbringelse bør fremgå klart af journalen med angivelse af afgørelsesdato og dato for iværksættelse af foranstaltningen. Anbefalingen gælder for både anbringelse med og uden samtykke, selvom det alene er et krav i forbindelse med anbringelse uden samtykke.

2 Samlet vurdering

Ankestyrelsen har i denne praksisundersøgelse vurderet 125 kommunale sager, hvor der er truffet afgørelse om anbringelse af børn og unge uden for hjemmet i alderen 0-17 år. 14 kommuner¹ har deltaget i undersøgelsen og indsendt de ti seneste sager, hvor afgørelse om anbringelse er truffet før d. 1. januar 2009. De indsendte sager omhandler afgørelser om anbringelse med og uden samtykke (frivillig og tvangsmæssig anbringelse). Der indgår både planlagte og akutte anbringelser i sagerne. 121 af sagerne og dermed størstedelen af sagerne omhandler frivillige anbringelser, *jf. tabel 2.1*.

Tablet 2.1 Fordelingen af anbringelsestyper i praksisundersøgelsen

	Planlagte anbringelser Antal	Akutte anbringelser § 75 Antal	I alt
Anbringelse med samtykke, § 52, stk. 3, nr. 8	95	26	121
Anbringelse uden samtykke, § 58, stk.1	4	0	4
I alt	99	26	125

For en uddybende beskrivelse af sagerne og kriteriet for udvælgelse af sagerne henvises til *bilag 1*.

Ankestyrelsens vurdering af sagerne tager afsæt i regelgrundlaget for at træffe afgørelse om anbringelse, *jf. bilag 2*.

Dette kapitel præsenterer resultaterne for Ankestyrelsens samlede vurdering af afgørelserne. Den samlede vurdering bygger på en vurdering af afgørelsernes korrekthed i forhold til lovgivning og praksis. Vurderingen af sagerne i forhold til de enkelte områder, der knytter sig til reglerne på området, er uddybet i de følgende kapitler. Kapitlet suppleres med en selvstændig uddybning af to væsentlige forhold, der knytter sig til den samlede vurdering, nemlig sagernes samlede oplysningsgrundlag og forekomsten af samtykke i forbindelse med frivillige anbringelser.

¹ De medvirkende kommuner fremgår i bilag 1, afsnit 1.2.

Kapitlet gennemgår således i det følgende en vurdering af;

- afgørelsernes samlede overensstemmelse med lovgivningen
  - herunder en opgørelse af årsagerne til ukorrekte afgørelser
- sagernes samlede oplysningsgrundlag
- om samtykke til frivillig anbringelse foreligger

2.1. Samlet vurdering af afgørelserne

Ankestyrelsen har ved vurdering af de indkaldte sager taget stilling til, om afgørelserne om anbringelse af et barn eller en ung uden for hjemmet er behandlet i overensstemmelse med gældende regler og praksis. Der har ved vurderingen særligt været fokus på regler i serviceloven om § 50 undersøgelsen, handleplanen (§ 140) og børnesamtalen (§ 48).

I den samlede vurdering af afgørelserne er indgået en vurdering af, om;

- der foreligger samtykke til en frivillig anbringelse
- der er tilstrækkeligt oplysningsgrundlag
- der er udarbejdet en § 50 undersøgelse
- § 50 undersøgelsen er udarbejdet forud for afgørelse om anbringelse
- § 50 undersøgelsen indholdsmæssigt opfylder lovens krav
- § 50 undersøgelsen er afsluttet inden for fire måneders fristen
- der er udarbejdet en handleplan efter § 140
- handleplanen er udarbejdet forud for afgørelse om anbringelse
- handleplanen indholdsmæssigt opfylder lovens krav
- der er afholdt børnesamtale forud for afgørelse om anbringelse

For en uddybning af faktorerne for, hvornår en sag samlet set vurderes korrekt, se *bilag 1*.

Ankestyrelsen har alene vurderet, hvorvidt anbringelsesgrundlaget er til stede i de sager, der opfylder alle de særlige sagsbehandlingskrav.

Den samlede vurdering af sagerne viser, at 104 afgørelser, svarende til 83 procent af sagerne, *ikke* er i overensstemmelse med regler og praksis. I de resterende 17 procent af sagerne er afgørelserne vurderet at være i overensstemmelse med lovgivningen, dvs. at sagsbehandlingskravene er opfyldt og anbringelsesgrundlaget er til stede, *jf. tabel 2.2.*

Tabel 2.2 Samlet vurdering af afgørelserne

	Antal	Procent
Afgørelsen er i overensstemmelse med regler og praksis	21	17
Afgørelsen er ikke i overensstemmelse med regler og praksis	104	83
I alt	125	100

Andelen af afgørelser, der vurderes ikke at være i overensstemmelse med regler og praksis, er højere i denne praksisundersøgelse sammenlignet med praksisundersøgelsen fra 2008. I 2008 var 64 procent af afgørelserne ikke i overensstemmelse med regler og praksis.

Det skal i den forbindelse bemærkes, at der i den samlede vurdering i denne praksisundersøgelse i modsætning til den tidligere undersøgelse indgår et kriterium om, at § 50 undersøgelsen skal være afsluttet inden fire måneder. Resultaterne fra de to praksisundersøgelser kan derfor ikke umiddelbart sammenlignes i forhold til den samlede vurdering.

Forud for iværksættelse af anbringelse skal der efter servicelovens § 50 være udarbejdet en undersøgelse, der afdækker forholdene omkring barnet eller den unge. § 50 undersøgelsen skal i henhold til § 50, stk. 7 være afsluttet senest fire måneder efter, at kommunen bliver opmærksom på, at barnet/den unge kan have behov for særlig støtte². Det er denne fire måneders frist, der er medregnet som en faktor for, om afgørelsen i denne undersøgelse kan vurderes at være lovmæssigt korrekt.

Ankestyrelsen har undersøgt årsagerne til, at afgørelse om anbringelse ikke er lovmæssigt korrekt i de 104 sager. Den hyppigste mangel ved sagerne er, at der ikke er udarbejdet en § 50 undersøgelse før, der træffes afgørelse om anbringelse. Således er der ikke udarbejdet en § 50 undersøgelse i 43 ud af de 104 sager. Af de 43 sager er det alene § 50 undersøgelsen, der mangler i 6 af sagerne. For de resterende 37 sager er der yderligere andre mangler i forbindelse med afgørelsen.

² Fire måneders fristen regnes fra det tidspunkt, hvor kommunen eksempelvis modtager en underretning eller en henvendelse eller selv bliver opmærksom på barnet/den unge og frem til undersøgelsens afslutning.

Den næsthøypigste årsag, til at afgørelsen samlet set ikke vurderes lovmæssigt korrekt, omhandler fire måneders fristen for afslutning af § 50 undersøgelsen. I 35 ud af de 104 sager er § 50 undersøgelsen ikke udarbejdet inden for fire måneder. I 12 ud af de 35 sager er fire måneders fristen eneste årsag til, at afgørelsen ikke vurderes korrekt, *jf. tabel 2.3.*

Tabel 2.3 Årsager til ukorrekte afgørelser, antal

	En af flere årsager	Heraf eneste årsag
Ingen § 50 undersøgelse	*43	6
§ 50 undersøgelse ikke afsluttet efter 4 måneder	35	12
Ingen handleplan	**33	4
Handleplan ikke afsluttet inden afgørelse om anbringelse	31	6
§ 50 undersøgelse ikke afsluttet inden afgørelse om anbringelse	10	2
Ingen Børnesamtale (holdning ej heller tilvejebragt)	13	0
Ikke samtykke til frivillig anbringelse	11	1
§ 50 undersøgelsen opfylder ikke lovkrav	10	3
Handleplan opfylder ikke lovkrav	8	1
I alt	-	35

* I tabel 3.1 fremgår det, at der ikke er udarbejdet § 50 undersøgelse i 44 af sagerne. 1 af disse sager er alligevel godkendt i den samlede vurdering, idet denne sag omhandler akut anbringelse med hjemgivelse 2 måneder efter afgørelse om anbringelse. Tidsfristen er derfor endnu ikke overskredet for færdig udarbejdelse af § 50 undersøgelsen, hvilket forklarer, at det samlede antal sager, hvor § 50 undersøgelse mangler i den aktuelle tabel er 43.

** I tabel 4.1 er der sammenlagt 1 sag mere, hvor handleplan mangler, end i de 33 sager i tabellen ovenfor. Der er tale om den samme sag og det er dermed de samme forhold, der gør sig gældende som nævnt i noten oven for.

Manglende udarbejdelse af handleplanen er også en væsentlig årsag til, at sagerne ikke kan vurderes i overensstemmelse med lovgivningen. I 33 ud af 104 sager er handleplanen ikke udarbejdet i forbindelse med afgørelse om anbringelse. I 4 af sagerne er manglende handleplan den eneste årsag til, at afgørelsen ikke vurderes korrekt. Der er samtidig 31 ud af de 105 sager, som ikke har afsluttet en handleplan, inden afgørelsen om anbringelse træffes. I 6 af sagerne er denne årsag den eneste mangel.

Det ses af tabellen, at der i 35 sager ud af de 104 sager (34 procent) er tale om en enkel årsag til, at afgørelsen er vurderet ikke at være i overensstemmelse med lovgivningen. For de resterende 69 sager gælder det, at afgørelserne er behæftet med to eller flere mangler.

Når man fratager de 12 sager, hvor fire måneders fristen er eneste årsag til, at afgørelsen vurderes ukorrekt, er der stadig 92 sager ud af det samlede antal sager på 125 (74 procent), som af andre årsager er vurderet ikke at være i overensstemmelse med regler og praksis. Uanset om fire måneders fristen inkluderes eller ej i den samlede vurdering, vurderes en større andel af sagerne ukorrekte i denne praksisundersøgelse sammenlignet med praksisundersøgelsen i 2008, hvor 64 procent af sagerne samlet set blev vurderet ukorrekte.

Der ser derfor ud til at være en stigning i andelen af sager, som samlet set vurderes ukorrekte i denne praksisundersøgelse sammenlignet med praksisundersøgelsen i 2008, hvor fire måneders fristen ikke var medregnet i den samlede vurdering.

2.1.1 Sagseksempler

§ 50 undersøgelse, handleplan og børnesamtale mangler

Sag nr. 031 Sagen drejer sig om en 14-årig pige med en mani-depressiv lidelse. Psykiatrisk afdeling anbefaler i juni måned, at pigen anbringes med henblik på behandling. Familien er i øvrigt beskrevet som velfungerende. Pigen anbringes frivilligt på en behandlingsinstitution i november. Der er ikke udarbejdet en § 50 undersøgelse, der er ingen handleplan og det fremgår ikke af sagen, at der har været afholdt en børnesamtale.

Ankestyrelsen vurderer, at afgørelsen ikke er korrekt, da der ikke er udarbejdet en § 50 undersøgelse, ikke er udarbejdet en handleplan og ikke er afholdt en børnesamtale.

Ingen § 50 undersøgelse eller supplement til tidligere § 50 undersøgelse, og handleplanen er udarbejdet 7 måneder efter afgørelse om anbringelse

Sag nr. 018 Sagen drejer sig om en 14-årig pige. Pigen var som lille vidne til faderens vold mod moderen. Pigen bor nu hos moderen og dennes nye ægtefælle. Kommunen har tidligere modtaget underretning om, at pigen har følt sig seksuelt krænket af moderens mand. Kommunen har udarbejdet en § 50 undersøgelse, hvori det konkluderes, at pigen har behov for psykologisk udredning og kontaktperson. Der bliver iværksat familierådgiver. På et efterfølgende opfølgingsmøde er der fortsat bekymring for pigen. Pigen anbringes på efterskole. Kommunen har i forbindelse med anbringelsen ikke udarbejdet en ny § 50 undersøgelse eller et supplement til den tidligere udarbejdede undersøgelse. Handleplanen er udarbejdet 7 måneder efter, kommunen træffer afgørelse om anbringelse.

Ankestyrelsen vurderer, at afgørelsen ikke er korrekt, da der ikke er udarbejdet en § 50 undersøgelse eller et supplement til en tidligere § 50 undersøgelse, ligesom handleplan heller ikke er udarbejdet forud for kommunens afgørelse om anbringelse.

Supplement til § 50 undersøgelse er udarbejdet og afgørelsen vurderes samlet set korrekt

Sag nr. 140 Sagen drejer sig om en 16-årig dreng. Han bor hos moderen, der har den fulde forældremyndighed. Kommunen har kendt familien i årevis på grund af moderens massive alkoholproblemer. Drengen retter henvendelse til kommunen i slutningen af oktober, idet han ikke længere ønsker at bo hjemme på grund af moderens alkoholmisbrug. Kommunen har tidligere, i forbindelse med at drengen har været på efterskole, udarbejdet en § 50 undersøgelse. Kommunen udarbejder et supplement til den tidligere udfærdigede § 50

undersøgelse og en handleplan. Moderen og den unge giver samtykke til anbringelsen, hvorefter kommunen træffer afgørelse om anbringelse.

Ankestyrelsen vurderer, at sagsbehandlingen og afgørelsen er i overensstemmelse med regler og praksis.

2.2 Vurdering af oplysningsgrundlaget

Ankestyrelsen vurderer også, om der har foreligget tilstrækkelige oplysninger om barnet eller den unge og familien til at kunne træffe afgørelse om anbringelse. Ved oplysningsgrundlaget forstås dokumentation for alle de oplysninger, kommunen er i besiddelse af, og som foreligger i sagen om barnet/den unge, eksempelvis journalen, indhentede erklæringer, statusattester mv.

§ 50 undersøgelsen og handleplanen bygger på oplysninger om barnets eller den unges forhold, men anses ikke i sig selv for at være oplysninger. Det vil sige, at manglende udarbejdelse af § 50 undersøgelse eller handleplan ikke i sig selv påvirker vurderingen af oplysningsgrundlaget.

En vurdering af oplysningsgrundlaget viser, at 84 pct. af sagerne ikke mangler oplysninger eller mangler enkelte mindre oplysninger. I 16 pct. af sagerne mangler der afgørende eller flere og/eller væsentlige oplysninger, *jf. tabel 2.4*.

Tabel 2.4 Vurdering af oplysningsgrundlaget

	Antal	Procent
Ingen oplysninger mangler	89	71
Enkelte mindre oplysninger mangler	16	13
Flere og/eller væsentlige oplysninger mangler	15	12
Afgørende oplysninger mangler	5	4
I alt	125	100

Ved sammenligning med praksisundersøgelsen i 2008 om oplysningsgrundlaget fremgår det, at oplysningsgrundlaget generelt er forbedret i denne undersøgelse. I praksisundersøgelsen fra 2008 manglede der afgørende og flere/væsentlige oplysninger i 27 pct. af sagerne mod 16 pct. af sagerne i denne undersøgelse.

Ankestyrelsen har undersøgt sammenhængen mellem afgørelsernes lovmæssige korrekthed og oplysningsgrundlaget. I 71 af de 105 sager, hvor afgørelse om anbringelse ikke er i overensstemmelse med regler og praksis, mangler der ingen oplysninger. Der er således mange afgørelser, som vurderes ikke at være i overensstemmelse med regler og praksis, men hvor oplysningsgrundlaget uafhængigt heraf samlet set er i orden, *jf. tabel 2.5*.

Tabel 2.5 Sammenhæng mellem afgørelsens korrekthed og oplysningsgrundlaget, antal sager

	Afgørelsen lovmæssigt korrekt		
	Ja	Nej	I alt
Ingen oplysninger mangler	18	71	89
Enkelte mindre oplysninger mangler	2	14	16
Flere og/eller væsentlige oplysninger mangler	0	15	15
Afhørende oplysninger mangler	0	5	5
I alt	20	105	125

2.2.1 Sagseksempler

Afgørende oplysninger mangler

Sag nr. 038 Sagen drejer sig om en 14-årig dreng, der er frivilligt anbragt. I sagen foreligger akter fra politiet vedrørende sigtelse mod drengen for et tilfælde af hærværk, tre tilfælde af tyveri, et tilfælde af indbrud samt et tilfælde af vold. Endvidere foreligger samarbejdskontrakter vedrørende kontaktperson til drengen.

Ankestyrelsen vurderer, at afgørende oplysninger mangler, idet der alene foreligger oplysninger om samarbejdskontrakter og oplysninger fra politiet, og eksempelvis ikke oplysninger om den unges forhold i øvrigt, såsom oplysninger om skoleforhold, familieforhold mv.

Flere og/eller væsentlige oplysninger mangler

Sag nr. 050 Sagen drejer sig om en 11-årig pige, der har boet hos sin mor sammen med to yngre søskende. Pigen har samvær med sin far. Moderen har alkoholproblemer samt problemer med at skabe en struktureret og forudsigelig hverdag for børnene. Moderen vil i behandling for sit misbrug, og børnene bliver i den forbindelse frivilligt anbragt i plejefamilie for foreløbig seks måneder.

Ankestyrelsen vurderer, at væsentlige oplysninger mangler, idet der mangler oplysninger om pigens øvrige forhold. Der foreligger primært oplysninger om moderens alkoholproblemer.

2.3 Samtykke til anbringelsen

En afgørelse om frivillig anbringelse uden for hjemmet af et barn eller en ung efter servicelovens § 52, stk. 3. nr. 8, jf. stk. 1, kræver samtykke fra forældremyndighedsindehaver og den unge, der er fyldt 15 år.

Samtykket skal i henhold til servicelovens § 53 omfatte formålet med anbringelsen (informeret samtykke).

Der er ingen formelle krav til formen for afgivelse af samtykket.

Når der er fælles forældremyndighed over et barn eller en ung, er det en betingelse for at kunne træffe afgørelse om en frivillig anbringelse, at der foreligger samtykke fra begge forældre. Hvis den ene af forældrene ikke ønsker at give samtykke, eller det ikke er muligt at indhente samtykke, må kommunen overveje, om der er grundlag for at forelægge sagen for børn og unge-udvalget med henblik på en afgørelse om tvangsmæssig anbringelse. Det samme gør sig gældende i de tilfælde hvor en ung, der er fyldt 15 år, ikke ønsker at give samtykke.

I de sager, hvor der ikke foreligger samtykke til anbringelsen fra alle sagens parter, har Ankestyrelsen vurderet, at afgørelsen ikke er i overensstemmelse med regler og praksis.

Ud af de 125 sager, som indgår i undersøgelsen, omhandler 121 af sagerne afgørelse om anbringelse med samtykke. Ved gennemgangen af disse 121 sager fremgår det, at der er indhentet samtykke fra alle relevante parter i 110 sager, svarende til 91 pct. af sagerne. I de resterende 11 sager er der ikke indhentet samtykke fra *alle* relevante parter, herunder forældremyndighedsindehaver(e) og den unge over 15 år. Således er der ikke indhentet samtykke til anbringelsen i 9 pct. af sagerne, selvom der er truffet afgørelse om frivillig anbringelse, *jf. tabel 2.6*.

Tabel 2.6 Samtykke til anbringelsen

	Antal	Procent
Ja	110	91
Nej	11	9
I alt	121	100

I 3 af de 11 sager, er der ikke indhentet samtykke fra den unge, selvom denne er fyldt 15 år. I 1 sag er moderen ikke i stand til at afgive samtykke. I de resterende sager har forældremyndighedsindehaverne ikke givet samtykke, eller også har kun den ene af forældremyndighedsindehaverne givet samtykke.

2.3.1 Sagseksempler

Samtykke fra den ene forældremyndighedsindehaver mangler

Sag nr. 097 Sagen drejer sig om en 10-årig dreng. Forældrene har fælles forældremyndighed, men bor ikke sammen. Drengen har store sociale vanskeligheder og går i specialskole. På et opfølgingsmøde oplyser skolen, at drengens adfærd er forværret, han optræder meget

truende, og skolen anbefaler yderligere udredning. Moderen oplyser på mødet, at hun ikke længere magter at have drengen hjemme. Hun tør ikke lade drengen være alene med de hjemmeboende søskende, og hun er selv bange for ham, når han bliver vred. Kommunen beslutter at anbringe drengen på et pædagogisk opholdssted tre dage efter opfølgingsmødet. Faderen er på afgørelsestidspunktet bortrejst. Der foreligger ikke samtykke fra faderen til den akutte anbringelse.

Ankestyrelsen vurderer, at der ikke er grundlag for en frivillig anbringelse, da der ikke foreligger fornødent samtykke til anbringelsen fra faderen, der har del i forældremyndigheden.

Samtykke fra den unge mangler

Sag nr. 033 Sagen drejer sig om en 17-årig pige, der er anbragt på institution på grund af voldsomme kontroverser med sin mor. I sagen foreligger ikke § 50 undersøgelse og handleplan, ligesom det ikke fremgår af de fremsendte akter, om der er afholdt samtale med pigen.

Ankestyrelsen vurderer, at der ikke foreligger samtykke til anbringelsen fra pigen, og at der således ikke er fornødent samtykke til en frivillig anbringelse.

Samtykke fra forældremyndighedsindehaver mangler – forældremyndighedsindehaver kan ikke give informeret samtykke

Sag nr. 135 Sagen drejer sig om en 15-årig dreng, der bor hos moderen, der har den fulde forældremyndighed. Psykiatrisk afdeling underretter kommunen om, at moderen, der er alvorligt psykisk syg, er indlagt, og hverken kan tage vare på sig selv eller drengen. Der afholdes et møde med moderen på sygehuset, og det fremgår af kommunens journal, at det er tydeligt at moderen ikke forstår indholdet af mødet. Drengen giver samtykke til at være anbragt uden for hjemmet. Kommunen træffer afgørelse om frivillig anbringelse.

Ankestyrelsen vurderer, på baggrund af oplysningerne om moderen, at hun ikke er i stand til at give samtykke til en frivillig anbringelse.

Ankestyrelsen anbefaler:

At kommunerne er opmærksomme på, at der skal indhentes samtykke fra alle sagens parter, dvs. forældremyndighedsindehaver(e) og fra den unge, der er fyldt 15 år.

Det er hensigtsmæssigt, at samtykket er skriftligt, og at det klart fremgår af en rubrik i handleplanen.

3 Vurdering af § 50 undersøgelse

I servicelovens § 50 findes reglerne om kommunens pligt til at undersøge forholdene nærmere, når det på baggrund af foreliggende oplysninger må antages, at et barn eller en ung trænger til særlig støtte.

Formålet med undersøgelsen er, at der på så tidligt et tidspunkt som muligt foretages en kvalificeret og grundig afdækning af, om der foreligger problemer, der bør resultere i iværksættelse af hjælpeforanstaltninger i forhold til barnet eller den unge, og i bekræftende fald at få et godt grundlag for at kunne vurdere, hvilke foranstaltninger der vil være formålstjenlige ud fra karakteren af problemerne.

Kommunen skal i forbindelse med udarbejdelse af § 50 undersøgelsen arbejde bredt og helhedsorienteret og have fokus på de ressourcer, der kan bidrage til at løse problemerne. Der er således krav om, at § 50 undersøgelsen skal afdække både ressourcer og problemer i forhold til følgende seks punkter vedrørende barnets eller den unges 1) udvikling og adfærd 2) familieforhold 3) skoleforhold 4) sundhedsforhold 5) fritidsforhold og venskaber og 6) andre relevante forhold.

En § 50 undersøgelse er en systematisk afdækning af barnets eller den unges situation, som indebærer dels en indsamling af viden om barnets eller den unges situation, dels en vurdering og en konklusion på grundlag af den indsamlede viden. Kravet om en § 50 undersøgelse er således ikke opfyldt blot ved, at de nødvendige oplysninger er indhentet.

§ 50 undersøgelsen er desuden fundamentet for handleplanen efter servicelovens § 140, som skal opstille mål og delmål i forhold til samme seks punkter, der behandles som led i § 50 undersøgelsen.

For at sikre sammenhæng mellem problemer og valg af indsats skal der som hovedregel være gennemført en § 50 undersøgelse, inden kommunen iværksætter støtteforanstaltninger efter servicelovens § 52.

Der er ingen formkrav til en § 50 undersøgelse, og det er derfor ikke et krav, at undersøgelsen er udarbejdet på et særskilt dokument, selvom dette findes at være hensigtsmæssigt. Det skal

dog tydeligt fremgå, at der er tale om en § 50 undersøgelse. Langt de fleste af de gennemgåede § 50 undersøgelser i praksisundersøgelsen foreligger i et særskilt dokument.

Ankestyrelsen har vedrørende § 50 undersøgelsen vurderet:

- om der er udfærdiget en § 50 undersøgelse
- om der er afgivet samtykke til undersøgelsen
- undersøgelsens beskrivelse af de seks lovfæstede punkter samt særlige forhold for unge, der er fyldt 15 år
- om kommunen har vurderet, om der skal foretages en undersøgelse af andre børn i familien
- oplysninger om forældremyndighedsindehaver(e)s og barnets eller den unges holdning til anbringelsen
- oplysninger om forhold i familien eller omgivelserne, som kan bidrage til at klare vanskelighederne
- om kommunen har udfærdiget en begrundet stillingtagen til foranstaltningen
- om fire måneders fristen er overholdt
- om undersøgelsen er afsluttet inden kommunen træffer afgørelse om anbringelse

Det er ovennævnte forhold, bortset fra de to sidstnævnte vedrørende tidsfrist og rettidighed, der danner grundlag for en samlet vurdering af § 50 undersøgelserne, som præsenteres i afsnit 3.2.

3.1 Er der udarbejdet en § 50 undersøgelse?

Den § 50 undersøgelse, som Ankestyrelsen vurderer i denne praksisundersøgelse, skal vedrøre den aktuelle anbringelse. I de sager hvor der foreligger en undersøgelse vedrørende en anden (tidligere) støtteforanstaltning, vurderer Ankestyrelsen, at lovens krav om en § 50 undersøgelse kun er opfyldt, hvis der er udarbejdet et supplement til undersøgelsen. I modsat fald vurderes det, at der ikke foreligger en § 50 undersøgelse.

I 81 sager, svarende til 65 procent, er der udarbejdet en § 50 undersøgelse i forbindelse med anbringelsen, *jf. tabel 3.1.*

Tabel 3.1 Er der udarbejdet en § 50 undersøgelse?

	Antal	Procent
Ja	81	65
Nej	44	35
I alt	125	100

Ud af de 125 sager er der således 44 sager (35 procent) hvor der ikke er udarbejdet en § 50 undersøgelse. Andelen af sager med § 50 undersøgelser er stort set den samme som i praksisundersøgelsen fra 2008. I 2008 var der udarbejdet § 50 undersøgelse i 63 procent af sagerne mod 65 procent i denne undersøgelse.

§ 50 undersøgelsen skal være afsluttet senest fire måneder efter, at kommunen er blevet opmærksom på, at barnet/den unge kan have behov for særlig støtte, medmindre særlige forhold gør sig gældende.

Til forskel fra praksisundersøgelsen i 2008 har det med denne praksisundersøgelse været praktisk muligt at måle § 50 undersøgelserne ud fra fire måneders fristen. Dette skyldes, at der med denne praksisundersøgelse alene er indhentet sager, hvor § 50 undersøgelsen som følge af fire måneders fristen burde være afsluttet¹.

I de 35 procent af sagerne, hvor § 50 undersøgelse ikke er udarbejdet, burde den derfor have været det. Andelen kan ikke direkte sammenlignes med resultatet fra 2008, da tidsfristen dengang endnu ikke var udløbet i 9 procent af sagerne.

3.1.1 Sagseksempler

§ 50 undersøgelse mangler

Sag nr. 036 Sagen drejer sig om en 16-årig dreng. Der har gennem længere tid været bekymring for ham. I januar måned modtager kommunen igen underretning om bekymring. Drengen er hashmisbruger, forældrene magter ham ikke, og han har ikke længere kontakt med dem. Den unge anbringes efter eget ønske på kollegium i september måned. Der er ikke udarbejdet en § 50 undersøgelse.

Sag nr. 031 Sagen drejer sig om en 14-årig pige med en maniodepressiv lidelse. Psykiatrisk afdeling anbefaler i juni måned anbringelse med henblik på behandling. Familien er i øvrigt beskrevet som velfungerende. Pigen anbringes frivilligt på en behandlingsinstitution i november måned. Der er ikke udarbejdet en § 50 undersøgelse.

Sag nr. 082 Sagen drejer sig om en 9-årig dreng med ADHD. Kommunen modtager underretning om drengen i februar måned. I september måned træffes der afgørelse om frivillig anbringelse. Der er ikke udarbejdet en § 50 undersøgelse.

---

¹ Det skal bemærkes, at der ved beregning af tidsfristen er taget hensyn til særlige forhold, som forsinker afslutning af § 50 undersøgelsen, hvilket uddybes yderligere i afsnit 3.10. Se desuden bilag 1 for en uddybning af kriterierne for, hvordan kommunerne er bedt om at udvælge sagerne.

Ankestyrelsens vurderer, at der i de tre sager ikke er tale om særlige forhold, der kan begrunde, at undersøgelsen ikke er udarbejdet inden anbringelsen.

§ 50 undersøgelse mangler, akut anbringelse

Sag nr. 097 Sagen drejer sig om en 10 årig dreng. Forældrene har fælles forældremyndighed, men bor ikke sammen. Drengen har store sociale vanskeligheder og går i specialskole. På et opfølgingsmøde oplyser skolen, at drengens adfærd er forværret, han optræder meget truende, og skolen anbefaler yderligere udredning. Moderen oplyser på mødet, at hun ikke længere magter at have drengen hjemme. Hun tør ikke lade ham være alene med de hjemmeboende søskende, og hun er selv bange for ham, når han bliver vred. Kommunen beslutter at anbringe drengen på et pædagogisk opholdssted tre dage efter opfølgingsmødet. Der er ikke udarbejdet en § 50 undersøgelse, hverken forud for eller efter anbringelsen.

Ankestyrelsen vurderer, at sagens akutte karakter kan begrunde, at der ikke er gennemført en § 50 undersøgelse inden anbringelsen.

I de tilfælde, hvor en anbringelse på grund af særlige forhold er iværksat inden gennemførelsen af en § 50 undersøgelse, skal der efterfølgende udarbejdes en § 50 undersøgelse. Kommunen skulle derfor have udarbejdet en § 50 undersøgelse efter anbringelsen, og undersøgelsen skulle have været afsluttet inden fire måneders fristen.

Supplerende § 50 undersøgelse

Sag nr. 134 Sagen drejer sig om en 12-årig pige, der har været kendt i kommunen siden 2000. Hun har tilpasningsproblemer i skolen, er udadreagerende og har store sociale vanskeligheder. Moderen er i behandling for depression. Kommunen modtager underretning fra skolen og fra psykiatrisk afdeling, hvor moderen er tilknyttet. Pigen kommer og går som det passer hende i skolen, og hun optræder aggressivt og truende. Kommunen udarbejder et supplement til en tidligere udfærdiget § 50 undersøgelse om bl.a. støttepersonordning.

Sag nr. 140 Sagen drejer sig om en 16-årig dreng. Han bor hos moderen, der har den fulde forældremyndighed. Kommunen har kendt familien i årevis på grund af moderens massive alkoholproblemer. Drengen ønsker ikke længere at bo hjemme på grund af moderens alkoholmisbrug. Kommunen har tidligere, i forbindelse med at drengen har været på efterskole, udarbejdet en § 50 undersøgelse. I forbindelse med drengens anbringelse udarbejdes der et supplement til den tidligere udfærdigede § 50 undersøgelse.

Ankestyrelsen vurderer, at det i de to sager er tilstrækkeligt, at kommunen har udarbejdet et supplement til en tidligere udarbejdet § 50 undersøgelse. Opmærksomheden henledes dog på, at den supplerende undersøgelse skal indeholde aktuelle oplysninger om de relevante punkter, samt en begrundet stillingtagen til den anbefalede foranstaltning.

Tidligere § 50 undersøgelse er ikke tilstrækkelig

Sag nr. 018 Sagen drejer sig om en 14-årig pige. Pigen er som lille vidne til faderens vold mod moderen. Pigen bor nu hos moderen og dennes nye ægtefælle. Kommunen har tidligere modtaget underretning om, at pigen har følt sig seksuelt krænkede af moderens mand. Kommunen har udarbejdet en § 50 undersøgelse, hvori det konkluderes, at pigen har behov for psykologisk udredning og kontaktperson. Der iværksættes familierådgiver. På et efterfølgende opfølgingsmøde er der fortsat bekymring for pigen. Pigen anbringes på efterskole. Kommunen udarbejder i forbindelse med anbringelsen ikke en ny § 50 undersøgelse eller et supplement til den tidligere udarbejdede undersøgelse.

Sag nr. 030 Sagen drejer sig om en 14-årig pige, der bor hos moderen. Familien har været kendt i kommunen fra pigen blev født, og der har været iværksat mange former for støtte til familien. Pigen, der går i specialskole, optræder meget grænseoverskridende, hun er voldelig og udadreagerende. Kommunen modtager underretning fra specialskolen, og moderen oplyser, at hun ikke magter at tage sig af datteren mere. Der er tidligere udarbejdet en § 50 undersøgelse i forbindelse med bevilling af støtteperson. Kommunen udarbejder i forbindelse med anbringelsen af pigen ikke en ny § 50 undersøgelse eller et supplement til den tidligere udarbejdede undersøgelse.

Ankestyrelsen vurderer, at kravet om en § 50 undersøgelse forud for anbringelsen ikke er opfyldt i de to sager, da de foreliggende § 50 undersøgelser vedrører andre (og tidligere) støtteforanstaltninger, og der ikke er udarbejdet supplerende undersøgelser vedrørende de aktuelle anbringelser.

Ankestyrelsen anbefaler:

At kommunerne øger opmærksomheden på at udarbejde en § 50 undersøgelse i forbindelse med en anbringelse af et barn eller en ung.

Er der tidligere i forbindelse med en anden foranstaltning udarbejdet en § 50 undersøgelse, er det tilstrækkeligt at udarbejde et supplement til denne undersøgelse. Supplementet skal indeholde aktuelle oplysninger om relevante punkter samt en begrundet stillingtagen til den anbefalede foranstaltning.

3.2. Samlet vurdering af de indholdsmæssige krav i § 50 undersøgelse

Ankestyrelsen har foretaget en vurdering af, i hvor høj grad § 50 undersøgelse samlet set opfylder lovens krav. Der er alene vurderet på indholdet i undersøgelse. Kravet om, at undersøgelse som hovedregel skal foreligge, inden der kan iværksættes en anbringelse, har ikke haft indflydelse på denne vurdering. Endvidere er kravet om, at undersøgelse som hovedregel skal være afsluttet inden fire måneder ikke indgået i vurderingen.

I 50 sager, svarende til 62 procent, opfylder § 50 undersøgelse lovkravene i høj grad, og i 18 sager, svarende til 22 procent, opfyldes kravene i nogen grad. I 4 procent af sagerne opfylder undersøgelse kun lovkravene i ringe grad. Der er således 12 procent af sagerne, som ikke opfylder kravene, *jf. tabel 3.2.*

Tabel 3.2 Opfylder undersøgelse samlet set kravene i lov om social service § 50?

	Antal	Procent
I høj grad	50	62
I nogen grad	18	22
I ringe grad	3	4
Nej, opfylder ikke krav	10	12
I alt	81	100

Ved bedømmelse af de sager, hvor der er udarbejdet en § 50 undersøgelse, har Ankestyrelsen vurderet, at undersøgelse samlet set ikke opfylder lovens indholdsmæssige krav, hvis der ikke foreligger samtykke til at gennemføre undersøgelse fra forældremyndighedens indehaver(e) og en ung, der er fyldt 15 år, og undersøgelse ikke er udarbejdet efter § 50, stk. 9.

Endvidere er det vurderet, at undersøgelse samlet set ikke opfylder lovens krav, hvis kommunen ikke har udfærdiget en begrundet stillingtagen til foranstaltningen. De øvrige indholdsmæssige krav, som bl.a. vedrører de seks lovfæstede punkter samt vurdering af, om der skal foretages undersøgelse af andre børn i familien indgår også i den samlede vurdering af § 50 undersøgelse².

Det er en eller flere af disse forhold, der er gældende i de 10 sager, hvor § 50 undersøgelse samlet set ikke opfylder lovkravene.

² § 50 undersøgelse vurderes samlet set heller ikke at opfylde kravene, hvis tre eller flere af følgende forhold ikke er vurderet i undersøgelse; de seks lovfæstede punkter samt særlige forhold for den unge over 15 år, vurdering af om andre børn i familien skal undersøges, forældremyndighedsindehaver(es) og den unges holdning til anbringelse, vurdering af forhold i familien eller omgivelserne, som kan bidrage til at klare vanskelighederne.

Der er sket en stigning i andelen af sager, hvor § 50 undersøgelsen opfylder lovkravene i høj grad, fra 21 procent i praksisundersøgelsen fra 2008 til 62 procent i denne praksisundersøgelse. Til gengæld var der i 2008 ingen sager, som vurderedes slet ikke at opfylde lovkravene, hvor der som nævnt i denne undersøgelse altså er 12 procent sagerne, som vurderes utilstrækkelige.

Resultatet af den samlede vurdering af § 50 undersøgelserne i tabel 2.2 bygger på en vurdering af, i hvor høj grad de nedenstående forhold, udover tidsfristen og rettidigheden, er opfyldt i undersøgelsen.

3.3 Samtykke til § 50 undersøgelsen

Afgørelsen om at der skal udarbejdes en § 50 undersøgelse af barnets eller den unges forhold kræver samtykke fra forældremyndighedens indehaver(e) og den unge, hvis denne er fyldt 15 år.

Forældremyndighedens indehaver(e) og den unges forståelse for undersøgelsen har stor betydning, da undersøgelsen bør være indledningen på et samarbejde om at løse barnets eller den unges vanskeligheder.

Derfor bør der lægges vægt på at gennemgå formålet med og indholdet samt forløbet af undersøgelsen med forældremyndighedsindehaver og den unge, der er fyldt 15 år.

Der er ikke opstillet formelle krav til afgivelse af samtykket, men bl.a. af hensyn til dokumentationen i sagen er det hensigtsmæssigt, at samtykket foreligger skriftligt.

Generelt ses det ikke af sagerne, om kommunen har gennemgået formålet med og indholdet af undersøgelsen med forældrene og den unge, der er fyldt 15 år.

Hvis det ikke er muligt at opnå samtykke fra forældremyndighedens indehaver(e) og den unge, der er fyldt 15 år, kan en § 50 undersøgelse gennemføres uden samtykke ved at indhente de nødvendige eksisterende oplysninger, jf. servicelovens § 50, stk. 9, og retssikkerhedslovens § 11 c, stk. 1, nr. 1³.

Hvis det tydeligt fremgår af en sag, at forældremyndighedens indehaver(e) og den unge, der er fyldt 15 år, er enig i eller selv har ønsket undersøgelsen udfærdiget, har Ankestyrelsen lagt til grund, at der foreligger samtykke til § 50 undersøgelsen selv om det ikke direkte er oplyst.

---

³ Begrebet eksisterende oplysninger dækker både oplysninger, som allerede er nedskrevne og oplysninger i form af viden hos de personer, der har med barnet/den unge eller familien at gøre. Kommunen kan således indhente nye udtalelser fra disse personer.

Hvis en ung, der er fyldt 15 år, ikke er i stand til at svare for sig og give et meningsfyldt samtykke og den unge ikke har en værge, vurderer Ankestyrelsen, at den unge ikke har givet samtykke. Det samme gælder, hvis forældremyndighedens indehaver(e) ikke er i stand til at give samtykke.

I 86 procent af sagerne er der indhentet samtykke til at udarbejde en § 50 undersøgelse. Dette samtykke gælder fra alle relevante parter, dvs. fra begge forældre ved fælles forældremyndighed eller fra forældremyndighedsindehaveren, hvis der alene er tale om én person samt samtykke fra den unge, hvis denne er fyldt 15 år. I 11 sager, svarende til 14 procent, er der ikke indhentet samtykke fra forældremyndigheden og/eller den unge over 15 år, jf. *tabel 3.3*.

Tabel 3.3 Har alle relevante parter, herunder også den unge over 15 år, givet samtykke til § 50-undersøgelsen?

	Antal	Procent
Ja	70	86
Nej	11	14
I alt	81	100

3.3.1 Sagseksempler

Samtykke til § 50 undersøgelse

Sag nr. 085 Sagen drejer sig om en pige på 17 år, der går i 10 klasse. Forældrene bor sammen, og de har fælles forældremyndighed. Moderen er psykisk syg, og hjemmet har i mange år været præget af hendes sygdom. Der har tidligere været bekymring for pigens udvikling. Hun var på efterskole i 9. klasse. Moderen henvender sig til kommunen, idet der er voldsomme konflikter mellem pigen og forældrene efter, at pigen er kommet tilbage fra efterskole. Det fremgår af en rubrik i § 50 undersøgelsen, at forældrene og den 17-årige pige har givet samtykke til, at der udarbejdes en undersøgelse, at der indhentes oplysninger og at familiens netværk inddrages.

Ankestyrelsen vurderer, at der er givet samtykke til at påbegynde § 50 undersøgelsen fra både forældrene og den unge.

Sag nr. 107 Der er tale om en 11-årig multihandicappet pige uden sprog, der som 10-årig bliver familiesammenført med sin herboende far. Moderen er død, og faderen har den fulde forældremyndighed. Faderen er psykisk syg, og pigen bor i starten hos en slægtning. Pigen bliver lægeligt udredt og begynder i specialskole (heldagsskole). Slægtningen kan ikke godkendes som netværksfamilie. Faderen underskriver en erklæring, hvor han giver samtykke til, at der igangsættes en undersøgelse efter servicelovens § 50. Det fremgår af erklæringen, at undersøgelsens formål er at afklare, hvilken foranstaltning pigen vil kunne profitere af, og

hvilken foranstaltninger der vil kunne støtte familien i forbindelse med at have et multihandicappet barn.

Ankestyrelsen vurderer, at der er givet et samtykke til at igangsætte en undersøgelse, og at formålet med undersøgelsen klart fremgår af sagen.

Ikke samtykke til § 50 undersøgelse

Sag nr. 093 Sagen drejer sig om en 15-årig pige. Den unge bor hos moderen, der har den fulde forældremyndighed. Pigen retter henvendelse til kommunen, da hun er blevet smidt ud hjemmefra på grund af problemer med moderens nye kæreste. Kommunen påbegynder udarbejdelsen af en § 50 undersøgelse. Det ses ikke af sagen, at moderen har givet samtykke til udarbejdelse af undersøgelsen, ligesom det heller ikke fremgår, at pigen har givet samtykke til undersøgelsen. Under udarbejdelsen af undersøgelsen overdrager moderen den fulde forældremyndighed til faderen. Det ses ikke af sagen, at faderen har givet samtykke til det fortsatte arbejde med § 50 undersøgelsen.

Ankestyrelsen vurderer, at der ikke foreligger et samtykke til udarbejdelse af en § 50 undersøgelse.

§ 50 undersøgelse burde have været udarbejdet efter § 50, stk. 9

Sag nr. 080 Sagen drejer sig om en 12-årig dreng. Han bor sammen med sine forældre, der har fælles forældremyndighed. Drengen har adfærdsmæssige problemer, og han har det svært i skolen. Han udsættes desuden for vold fra storebroderen og faderen. Moderen giver samtykke til, at der udarbejdes en § 50 undersøgelse. Faderen vil ikke give samtykke, og ønsker ikke at deltage i undersøgelsen.

Ankestyrelsen vurderer, at undersøgelsen for så vidt angår drengens og faderens forhold burde have været udarbejdet efter § 50, stk. 9.

Sag nr. 135 Sagen drejer sig om en 15-årig dreng. Han bor hos moderen, der har den fulde forældremyndighed. Psykiatrisk afdeling underretter kommunen om, at moderen er indlagt, og at hun hverken kan tage vare på sig selv eller drengen. Der afholdes et møde med moderen på sygehuset, og det fremgår af kommunens journal, at det er tydeligt, at moderen ikke forstår indholdet af mødet. Efter mødet besluttet det, at der skal udarbejdes en § 50 undersøgelse. Drengen giver samtykke til undersøgelsen. Det er anført i § 50 undersøgelsen, at der er givet samtykke til undersøgelsen.

Ankestyrelsen vurderer på baggrund af oplysningerne om moderen, at hun ikke er i stand til at give et meningsfyldt samtykke. Undersøgelsen burde derfor have været udarbejdet med henvisning til § 50, stk. 9.

Sag nr. 116 Sagen drejer sig om en pige på 8 måneder. Moderen er ung, umoden og psykisk meget uligevægtig. Da pigen er 5 måneder gammel indskrives hun sammen med moderen og dennes nye kæreste på en familieinstitution. Efter 2 måneder anbringes pigen frivilligt. Moderen giver samtykke til udarbejdelse af en § 50 undersøgelse. Det viser sig efterfølgende, at pigens far har del i forældremyndigheden. Der er ikke indhentet samtykke fra faderen til § 50 undersøgelsen, og der er ingen oplysninger om faderen i undersøgelsen.

Ankestyrelsen vurderer, at det er vigtigt at være opmærksom på, hvem der har forældremyndighed over barnet. Da der ikke foreligger samtykke fra faderen, burde undersøgelsen vedrørende barnet været udarbejdet med henvisning til § 50, stk. 9.

Ankestyrelsen anbefaler:

At det klart fremgår af § 50 undersøgelsen eller kommunens journal, at spørgsmålet om forældremyndighed er afklaret.

Ankestyrelsen anbefaler endvidere, at det også klart fremgår, at samtykke til undersøgelsen er indhentet eller forsøgt indhentet fra alle parter i sagen, dvs. forældremyndighedsindehaver(e) og den unge, der er fyldt 15 år.

Det er hensigtsmæssigt, at der indhentes skriftligt samtykke på en særskilt blanket eller i en rubrik i et fortrykt skema til § 50 undersøgelsen.

Ankestyrelsen anbefaler endvidere, at kommunen gennemgår formålet med og indholdet af § 50 undersøgelsen med forældremyndighedsindehaver(e) og den unge, der er fyldt 15 år, og at dette beskrives i undersøgelsen eller i kommunens journal.

Ankestyrelsen anbefaler desuden, at kommunerne er mere opmærksomme på muligheden for at udarbejde § 50 undersøgelsen efter § 50, stk. 9, hvis der ikke kan opnås samtykke til undersøgelsen fra alle sagens parter, herunder at det klart fremgår af undersøgelsen eller kommunens journal, at undersøgelsen er udarbejdet efter denne bestemmelse.

3.4. De seks faste punkter i § 50 undersøgelsen

Med henblik på at kommunen skal arbejde bredt og helhedsorienteret og have fokus på de ressourcer, som kan bidrage til at løse problemerne, er det i § 50, stk. 2, bestemt, at § 50 undersøgelsen som minimum skal omfatte følgende seks punkter: barnets eller den unges 1) udvikling og adfærd, 2) familieforhold, 3) skoleforhold, 4) sundhedsforhold, 5) fritidsforhold og venskaber samt 6) andre relevante forhold.

Undersøgelsen må ikke være mere omfattende end formålet tilsiger, og undersøgelsen skal gennemføres så skånsomt som forholdene tillader det. Kommunen bør derfor fra starten af undersøgelsen afklare, hvilke oplysninger kommunen allerede har om barnets eller den unges forhold, og tage udgangspunkt i disse oplysninger, således at undersøgelsen ikke bliver mere vidtgående end nødvendigt. Undersøgelsen skal altid omfatte de ovenfor anførte seks punkter. Kommunen skal imidlertid i forhold til hvert af de seks punkter foretage en konkret vurdering af, hvilke oplysninger der skal indhentes i forbindelse med undersøgelsen.

Når der gennemføres en systematisk undersøgelse, som når hele vejen rundt om barnet eller den unge, har man de bedste vilkår for at fastsætte realistiske målsætninger i handleplanen og vælge de rigtige foranstaltninger. De seks faste punkter kan bidrage til dette og dermed give mulighed for løbende og systematisk at følge op på, om indsatsen virker efter hensigten, eller om der er behov for justering. Samtidig giver de faste punkter og den klare målbeskrivelse i handleplanen bedre grundlag for dokumentation og evaluering.

Kommunen skal afdække både ressourcer og problemer i forhold de seks punkter hos barnet, familien og netværket.

Undersøgelsesresultatet skal tilvejebringes ved en tværfaglig indsats fra kommunens side, og undersøgelsen skal i videst muligt omfang inddrage allerede foreliggende viden, eksempelvis fra barnets dagtilbud, skolen, sundhedsplejersken eller andre, der har kendskab til barnets eller den unges forhold. Herudover kan det være nødvendigt at indhente bistand fra særlige sagkyndige. Kommunen skal, hvis det er påkrævet, lade barnet eller den unge undersøge af en læge eller en psykolog.

I alle 81 sager bliver punktet familieforhold beskrevet i høj grad eller nogen grad i § 50 undersøgelseerne. Udvikling og adfærd bliver beskrevet i høj eller nogen grad i 93 pct. af sagerne, mens sundhedsforhold bliver beskrevet i høj eller i nogen grad i 90 procent af de 81 sager, *jf. tabel 3.4.*

Tabel 3.4 § 50 undersøgelsens beskrivelse af de 6 lovfæstede temaer, procent

	I høj grad eller nogen grad	I ringe grad eller slet ikke	Irrelevant	I alt
Udvikling og adfærd	93	2	5	100
Familieforhold	100	0	0	100
Skoleforhold	83	5	12	100
Fritidsforhold og venskaber	78	10	12	100
Sundhedsforhold	90	10	0	100
Andre relevante forhold	44	7	49	100

I ca. 80 procent af § 50 undersøgelserne beskrives skoleforhold og fritidsforhold/venskaber i høj grad eller nogen grad, mens det for andre relevante forhold, for eksempel kriminalitet, misbrug, sproglige eller religiøse forhold gælder i 44 procent af undersøgelserne. Det ses også, at beskrivelsen af andre relevante forhold er irrelevant i 49 procent af § 50 undersøgelserne. De fleste punkter er således i vidt omfang beskrevet af kommunerne. De punkter, det kniber for kommunerne med at beskrive, er andre relevante forhold samt fritidsforhold og venskaber.

3.4.1 Sagseksempler

Beskrivelse af sundhedsforhold

Sag nr. 079 Sagen drejer sig om en 13-årig dreng, der har haft en grænseoverskridende opførsel, siden han gik i første klasse. Han bor sammen med moderen, der har den fulde forældremyndighed. Moderen er alvorligt syg, og hun har længe ikke magtet opgaven med at opdrage drengen. Drengen ryger og har misbrugsproblemer (hash og alkohol). Det er desuden oplyst, at han ikke ville vaccineres som 12-årig. Under sundhedsforhold i § 50 undersøgelsen er alene anført, at drengen brækkede sin arm som 6-årig.

Ankestyrelsen vurderer, at spørgsmålet, om drengen er blevet vaccineret, er relevant under punktet sundhedsforhold. Ligesom oplysninger om, at drengen ryger, og har misbrugsproblemer, i høj grad er relevante under dette punkt i § 50 undersøgelsen.

Sag nr. 113 Sagen drejer sig om en 11-årig pige, der har haft en vanskelig opvækst med svære sociale belastninger. Pigen har i længere tid vist tegn på manglende trivsel og dårlig udvikling. Hun lider bl.a. af ufrivillig vandladning og encoprese. Under sundhedsforhold i § 50 undersøgelsen er anført ”der er ingen bemærkninger”.

Ankestyrelsen vurderer, at pigens problemer med ufrivillig vandladning og encoprese burde være anført under sundhedsforhold, ligesom det burde være vurderet, om der var behov for at iværksætte foranstaltninger i forhold til disse problemer.

Beskrivelse af andre relevante forhold

Sag nr. 070 Sagen drejer sig om en 16-årig dreng med ADHD, der er stofmisbruger og ofte fremstår meget truende. Kommunen har haft kendskab til drengen og hans massive problemer gennem flere år.

Det fremgår af § 50 undersøgelsen, at drengen er sigtet for overtrædelse af våbenlovgivningen, idet han har optrådt i ophidset tilstand og bevæbnet med et baseballbat på en parkeringsplads.

Ankestyrelsen vurderer, at oplysninger om lovovertrædelser er et eksempel på andre forhold, der skal beskrives i en § 50 undersøgelse.

Sag nr. 069 Sagen drejer sig om en 15-årig dreng. Han er meget dårligt begavet og har ADHD. Han er nu så truende og udadreagerende, at moderen ikke længere magter ham hjemme. Det fremgår af § 50 undersøgelsen under andre relevante forhold, at drengen har været udsat for seksuelle krænkelser.

Ankestyrelsen vurderer, at oplysningerne om, at drengen har været udsat for seksuelle krænkelser er et eksempel på andre forhold der skal beskrives i en § 50 undersøgelse.

Ankestyrelsen anbefaler:

At kommunerne fortsat har opmærksomhed på, at § 50 undersøgelsen skal afdække både ressourcer og problemer i forhold til de seks faste punkter: barnets eller den unges udvikling og adfærd, familieforhold, skoleforhold, sundhedsforhold, fritidsforhold og venskaber samt andre relevante forhold.

3.5 Særlige forhold for den unge, der er fyldt 15 år

For unge, der er fyldt 15 år, skal undersøgelsen i henhold til servicelovens § 50, stk. 3, også afdække de særlige forhold, der gør sig gældende i forhold til denne aldersgruppe, og som skal indgå ved valg af foranstaltning. Disse særlige forhold kan give grundlag for at løse problemerne i nærmiljøet og gøre brug af de ressourcer, der findes her. Disse særlige forhold kan for eksempel være: Den unges forhold til kammerater og andre relationer i nærmiljøet, om den unge har et velfungerende skole- eller uddannelsesforløb, som ikke bør brydes, fremtidige uddannelses- eller arbejdsmarkedsforhold, der har betydning for, hvor den unge bør bo, fordele og ulemper ved, at den unge får en mere selvstændig boligform, mulighed for at iværksætte eventuelt nødvendige behandlingsforløb i hjemmet og den unges egne ønsker.

Baggrunden for bestemmelsen er, at mange anbringelser af store børn og unge bryder sammen, hvilket medfører meget usammenhængende forløb. Brud kan forværre de unges problemer for eksempel ved, at de ikke får mulighed for en stabil skolegang og varig tilknytning til venner og kammerater. For nogle unge vil en indsats eller en anbringelse i nærmiljøet kombineret med relevant støtte derfor være en fordel. Samtidig er det i forhold til denne aldersgruppe muligt at bruge en bredere vifte af tilbud.

Hvis en anbringelse vurderes at være den bedste løsning, vil det være nødvendigt at overveje risikoen for, at anbringelsen bryder sammen og hvilke initiativer, der eventuelt kan forebygge et sammenbrud.

En anbringelse af en ung over 15 år vil som udgangspunkt kun være i en forholdsvis kort periode. Det betyder bl.a., at kommunerne allerede ved iværksættelsen bør overveje, om der vurderes at være behov for foranstaltninger udover det fyldte 18. år (efterværn).

I 28 sager er der udarbejdet en § 50 undersøgelse for unge, der er fyldt 15 år. Den unges forhold er afdækket i henholdsvis høj grad og i nogen grad i 29 og i 14 procent af sagerne. I 36 procent af sagerne er særlige forhold slet ikke afdækket. I 6 sager, svarende til 21 procent, er afdækning af særlige forhold irrelevant. *jf. tabel 3.5.*

Tabel 3.5 Afdækker § 50 undersøgelsen særlige forhold for den unge, der er fyldt 15 år?

	Antal	Procent
I høj grad	8	29
I nogen grad	4	14
I ringe grad	0	0
Nej	10	36
Irrelevant	6	21
I alt	28	100

Note: I alt omhandler 44 af sagerne i praksisundersøgelsen unge over 15 år.

I nogle af de sager, hvor § 50 undersøgelsen ikke beskriver særlige forhold for unge over 15 år, er forholdene indirekte beskrevet under andre punkter i undersøgelsen.

Sammenlignet med praksisundersøgelsen i 2008 er der i denne undersøgelse en større andel af § 50 undersøgelser, hvor særlige forhold vedrørende den unge afdækkes i høj grad. I 2008 blev de særlige forhold afdækket i høj grad i 10 pct. af sagerne mod 29 pct. af sagerne i nærværende undersøgelse. Samtidig var der i 29 pct. af sagerne *ingen* afdækning i 2008 mod 36 pct. af sagerne i 2009.

3.5.1 Sagseksempler

Beskrivelse af særlige forhold for unge, der er fyldt 15 år

Sag nr. 002 Sagen drejer sig om en ung mand på 17 år og 10 måneder, der er i lære. Faderen, der havde den fulde forældremyndighed, er afdøet ved døden. Det fremgår af § 50 undersøgelsen, at det, på baggrund af samtaler med den unge, hans søskende og hans arbejdsgiver, skønnes, at den unge er moden nok til at blive etableret i egen bolig.

Ankestyrelsen vurderer, at kommunens afvejning af, om den unge kan klare at bo selv, er et eksempel på, hvad der skal fremgå under beskrivelsen af de særlige forhold for unge over 15 år.

Ankestyrelsen anbefaler:

At kommunerne i forbindelse med en § 50 undersøgelse er mere opmærksomme på at afdække særlige forhold, der skal indgå ved valg af indsats for unge, der er fyldt 15 år.

3.6 Undersøgelse af andre børn

I forbindelse med en § 50 undersøgelse skal kommunen i henhold til servicelovens § 50, stk. 8, vurdere, om der skal foretages en undersøgelse af eventuelle andre børn i familien. Formålet er at sikre en tidlig indsats over for eventuelle andre børn i familien.

Kommunen skal således foretage en undersøgelse af eventuelle andre børn i familien, hvis det efter en konkret vurdering må antages, at de har behov for særlig støtte.

Der vil ofte være grund til at antage, at der bør gennemføres en undersøgelse af eventuelle søskendes⁴ forhold, hvis et barn eller en ungs problemer primært skyldes forhold i familien, for eksempel forældrenes misbrug eller psykiske problemer.

I de tilfælde, hvor barnets eller den unges problemer primært beror på barnets eller den unges egne forhold, for eksempel et psykisk eller fysisk handicap, vil der ofte ikke umiddelbart være formodning for, at der også bør gennemføres en undersøgelse af eventuelle søskendes forhold.

---

⁴ Når der i det følgende henvises til søskende, sidestilles dette med andre børn i familien. Søskende er dermed ikke afgrænset i biologisk forstand i dette afsnit.

I 45 af de 81 sager var det relevant at undersøge andre børn i familien. I 40 procent § 50 undersøgelserne er denne vurdering ikke foretaget af kommunerne, selvom det er vurderet at være relevant, *jf. tabel 3.6*.

Tabel 3.6 Har kommunen i forbindelse med undersøgelsen vurderet, om der skal foretages undersøgelse af andre børn i familien?

	Antal	Procent
Ja	27	60
Nej	18	40
I alt	45	100

Note: I 36 af de 81 sager med § 50 undersøgelse var det ikke relevant at undersøge andre børn i familien. Det skyldes blandt andet, at der ingen søskende er, at søskende er over 18 år eller at der er særlige forhold/handicap hos den anbragte.

Andelen er stort set den samme som i praksisundersøgelsen fra 2008. I 2008 havde kommunerne foretaget denne vurdering i 57 procent af sagerne mod 60 procent i 2009.

3.6.1 Sagseksempler

Vurdering om behovet for undersøgelse af andre børn i familien er ikke foretaget

Sag nr. 063 Sagen drejer sig om en 14-årig pige, der bor hos moderen sammen med 3 søskende. Moderen har i perioder et alkoholmisbrug, og kommunen har haft kontakt til familien i en årrække. Der har tidligere været bevilget aflastningsfamilie og hjemmehos'er. Kommunen modtager underretning fra skolen. Det fremgår af underretningen, at pigen skærer i sig selv, truer med selvmord, og ofte stikker af hjemmefra. Pigen anbringes frivilligt. Det fremgår ikke af § 50 undersøgelsen, om kommunen har vurderet, om de 3 søskendes forhold skal undersøges.

Sag nr. 013 Sagen drejer sig om en 14-årig pige. Pigen bor hos moderen sammen med sin tvillingesøster og en yngre søster. Kommunen har længe haft fokus på familien, og pigen går i specialklasse. Det fremgår indirekte af § 50 undersøgelsen, at der også udarbejdes en § 50 undersøgelse vedrørende tvillingesøsteren, men der er ingen oplysninger om, hvorvidt der er foretaget en vurdering af behovet for en undersøgelse vedrørende lillesøsteren.

Ankestyrelsen vurderer, at kommunen i § 50 undersøgelsen i begge sager burde have taget stilling til, om der skulle foretages en undersøgelse af søskende.

Ankestyrelsen anbefaler:

At kommunerne i forbindelse med § 50 undersøgelsen er mere opmærksomme på at vurdere, om der skal foretages undersøgelse af andre børn i familien.

Det anbefales endvidere, at vurderingerne noteres i § 50 undersøgelsen

3.7 Oplysninger om holdning til anbringelsen

En § 50 undersøgelse skal i henhold til servicelovens § 50, stk. 6, indeholde oplysninger om, hvordan forældremyndighedens indehaver(e) og barnet eller den unge stiller sig til foranstaltningen.

Den indstilling, som forældremyndighedens indehaver(e) og barnet eller den unge har til iværksættelse af en foranstaltning, kan få stor betydning for sagens videre forløb.

I 90 procent af sagerne har kommunen tilvejebragt oplysninger om, hvordan forældremyndighedsindehaveren stiller sig til anbringelsen, mens der i 10 procent ikke er tilvejebragt oplysninger om holdningen til anbringelsen, *jf. tabel 3.7.*

Tabel 3.7 Indeholder § 50 undersøgelsen oplysninger om, hvordan forældremyndighedsindehaveren stiller sig til anbringelsen?

	Antal	Procent
Ja	73	90
Nej	8	10
I alt	81	100

I forhold til praksisundersøgelsen i 2008 indeholder flere af § 50 undersøgelserne i 2009 oplysninger om, hvordan forældremyndighedsindehaver(e) og den unge stiller sig til foranstaltningen. 86 procent af § 50 undersøgelserne indeholdt oplysninger om forældremyndighedsindehaveren i 2008 mod 90 procent af praksisundersøgelserne i denne praksisundersøgelse.

I 87 procent af undersøgelserne indgår der oplysninger om, hvordan barnet/ den unge stiller sig til anbringelsen, mens der i 13 procent af undersøgelserne ingen oplysninger er om dette, *jf. tabel 3.8.*

Tabel 3.8 Indeholder § 50 undersøgelsen oplysninger om, hvordan barnet/den unge stiller sig til anbringelsen?

	Antal	Procent
Ja	60	87
Nej	9	13
I alt	69	100

Note: I 12 af de 81 sager med § 50 undersøgelser, var det ikke relevant eller ikke muligt at tilvejebringe barnets holdning, eksempelvis pga. umodenhed eller handicap hos barnet/den unge.

Andelen af § 50 undersøgelser, som indeholder oplysninger om, hvordan den unge stiller sig til foranstaltningen, er ikke umiddelbar sammenlignelig med andelen i 2008, da udregningsmetoden er forskellig i de to praksisundersøgelser.

3.7.1 Sagseksempler

Ikke oplysninger om, hvordan barnet/den unge stiller sig til foranstaltningen

Sag nr. 107 Der er tale om en 11-årig multihandicappet pige uden sprog. Hun blev som 10-årig familiesammenført med sin herboende far. Moderen er død, og faderen har den fulde forældremyndighed. Faderen er psykisk syg, og pigen bor i starten hos en slægtning. Pigen bliver lægeligt udredt og begynder i specialskole (heldagsskole). Slægtningen kan ikke godkendes som netværksfamilie. Pigen bliver anbragt på institution. § 50 undersøgelsen indeholder ikke oplysninger om, hvordan den 11-årige pige stiller sig til anbringelsen.

Ankestyrelsen vurderer, at en 11-årig, der er multihandicappet og uden sprog, ikke kan forholde sig til spørgsmålet om, hvor hun skal bo. Det vurderes derfor i dette tilfælde at være i overensstemmelse med reglerne, at der ikke foreligger oplysninger om barnets holdning til anbringelsen.

Ankestyrelsen anbefaler:

At det klart fremgår af en § 50 undersøgelse, hvilken holdning forældremyndighedens indehaver og barnet eller den unge har til anbringelsen.

3.8 Oplysninger om forhold i familien

En § 50 undersøgelse skal i henhold til § 50, stk. 6, også indeholde oplysninger om de forhold i familien eller i dennes omgivelser, som kan bidrage til at klare vanskelighederne.

Familiens egne ressourcer, og spørgsmålet om disse med hjælp kan styrkes, er af afgørende betydning for valget af foranstaltning. Der skal derfor redegøres for de forhold i familien og hos barnet eller den unge, som kan bidrage til at klare vanskelighederne, og for på hvilken måde disse forhold vil kunne styrkes. Ud over familiens og barnets eller den unges egne forhold må der også redegøres for, om der i barnets eller den unges omgivelser i øvrigt er mulighed for at hente hjælp til overvindelse af vanskelighederne.

Gennemgangen af sagerne viser, at der i 14 procent af undersøgelseerne ikke eller kun i ringe grad er oplyst om disse forhold, *jf. tabel 3.9*.

Tabel 3.9 Indeholder § 50 undersøgelsen oplysninger om forhold i familien eller i dennes omgivelser?

	Antal	Procent
I høj grad	38	47
I nogen grad	32	39
I ringe grad	4	5
Nej	7	9
I alt	81	100

Der ses en forbedring i forhold til praksisundersøgelsen 2008, hvor der i 30 procent af undersøgelseerne ikke eller kun i ringe grad er oplyst om disse forhold.

3.8.1 Sagseksempler

Oplysninger om forhold i familien, som kan bidrage til at klare barnets eller den unges vanskeligheder

Sag nr. 002 Sagen drejer sig om ung mand på 17 år og 10 måneder, der er i lære. Faderen, der havde den fulde forældremyndighed, er afgået ved døden. Den unge, der ikke har haft kontakt til moderen siden han var 4 år, ønsker ikke kontakt til hende. Han bliver anbragt i egen bolig. Af § 50 undersøgelsen fremgår, at hverken den unge eller moderen ønsker kontakt med hinanden. Det fremgår desuden, at den unge har 2 ældre søskende, der er en stor støtte for ham.

Sag nr. 013 Sagen drejer sig om en 14-årig pige. Pigen bor hos moderen sammen med sin tvillingesøster og en yngre søster. Kommunen har længe haft fokus på familien, og pigen går i specialklasse. I § 50 undersøgelsen er der oplysninger om, og beskrivelse af et meget lille netværk, bestående af en mormor og mors kæreste. Det vurderes i undersøgelsen, at der ikke er forhold i familien, som kan bidrage til at klare vanskelighederne.

Sag nr. 102 Sagen drejer sig om en 14-årig pige, der bor hos moderen, der har anden etnisk baggrund end dansk. Skolen underretter kommunen om, at de er alvorlig bekymrede for pigen, der fortæller, at hun udsættes for vold fra moderen og en lillebror. Pigen anbringes. I § 50 undersøgelsen er der oplysninger om, og beskrivelse af et lille netværk, bestående af 2 venner, og mors forældre og søskende, der bor i udlandet. Der er ikke kontakt til pigens far, og moderen ved ikke, om han fortsat bor i Danmark. Det vurderes i undersøgelsen, at der ikke er forhold i familien, som kan bidrage til at klare vanskelighederne.

Ankestyrelsen vurderer i de tre sager, at de korte beskrivelser af familiernes netværk viser, at der er foretaget en vurdering af, om der er forhold i familien, som kan bidrage til at klare vanskelighederne.

Ankestyrelsens anbefaling:

Ankestyrelsen anbefaler, at kommunerne fortsat er opmærksomme på, at en § 50 undersøgelse skal afdække og indeholde oplysninger om de forhold i familien eller i dens omgivelser, der eventuelt kan bidrage til at klare vanskelighederne.

3.9 Begrundet stillingtagen

Kommunen skal i henhold til § 50, stk. 6 på baggrund af den indsamlede viden om barnet/den unge, familien og omgivelserne udfærdige en begrundet stillingtagen til, om der er grundlag for at iværksætte foranstaltninger for barnet/den unge og i bekræftende fald, hvilken slags foranstaltning der vil være mest hensigtsmæssig.

I 89 procent af sagerne er der i høj grad udfærdiget en begrundet stillingtagen til anbringelsen. I 3 af § 50 undersøgelse (4 procent) er der ikke en begrundet stillingtagen til anbringelsen, *jf. tabel 3.10*.

Tabel 3.10 Er der udfærdiget en begrundet stillingtagen til anbringelsen?

	Antal	Procent
I høj grad	72	89
I nogen grad	5	6
I ringe grad	1	1
Nej	3	4
I alt	81	100

Der er sket en stigning i andelen af § 50 undersøgelser, hvor der i høj grad er udfærdiget en begrundet stillingtagen til anbringelser fra 73 pct. i 2008 til 89 pct. i 2009.

3.9.1 Sagseksempler

Begrundet stillingtagen til foranstaltningen

Sag nr. 013 Sagen drejer sig om en 14 årig pige. Pigen bor hos moderen sammen med sin tvillingesøster og en yngre søster. Kommunen har længe haft fokus på familien, og pigen går i specialklasse. Det fremgår af § 50 undersøgelsen, at der igennem årene er iværksat de samme foranstaltninger for tvillingepigerne (samtidige skoleskift og placering på samme specialskole). Pigen fortæller, at hun ikke ønsker, at blive sammenlignet med sin søster. Skolen giver tydeligt udtryk for, at pigerne skal hjemmefra og adskilles, så der skabes plads til individuel læring. Det konkluderes bl.a. i § 50 undersøgelsen, at der er tale om en pige, der er særdeles truet i sin udvikling og trivsel generelt. Hun har vanskeligheder på stort set alle områder. Det vurderes i undersøgelsen, at der bør iværksættes hjælp i form af ophold på specialefterskole og støtteperson.

Ankestyrelsen vurderer, at kommunen i § 50 undersøgelsen har foretaget en begrundet stillingtagen til foranstaltningen.

Sag nr. 085 Sagen drejer sig om en pige på 17 år, der går i 10 klasse. Forældrene bor sammen, og de har fælles forældremyndighed. Moderen er psykisk syg. Hjemmet har i mange år været præget af moderens sygdom. Der har tidligere været bekymring for pigens udvikling. Familien slider på hinanden, og hjemmet opleves af alle parter som et spændingsfelt. Efter henvendelse fra moderen fastslås det, at pigen har behov for at komme væk fra problemerne i hjemmet. Anbringelsen begrundes med, at den unge har brug for voksne, der kan støtte hende, både i forhold til almindelige dagligdags opgaver og i forhold til strukturering af hverdagen. Anbringelsen på eget værelse med udvidet kontaktpersonsordning vurderes at imødekomme den unges særlige behov for hjælp.

Ankestyrelsen vurderer, at kommunen i § 50 undersøgelsen har foretaget en begrundet stillingtagen til foranstaltningen.

Ankestyrelsen anbefaler:

At kommunerne fortsat er opmærksomme på, at en § 50 undersøgelse skal indeholde en begrundet stillingtagen til, om og i bekræftende fald, hvilken foranstaltning, der skal iværksættes for et barn eller en ung.

3.10 Fire måneders fristen for § 50 undersøgelsens afslutning

For at sikre en tidlig indsats er det bl.a. vigtigt, at § 50 undersøgelsen af barnet eller den unges forhold gennemføres så hurtigt som muligt, således at eventuel hjælp kan iværksættes så hurtigt som muligt. Samtidig er en hurtig gennemførelse af en undersøgelse en fordel, fordi langvarige undersøgelsesprocesser kan være en belastning for de involverede parter.

§ 50 undersøgelsen af barnets eller den unges forhold skal i henhold til § 50, stk. 7, afsluttes senest fire måneder efter, at kommunen bliver opmærksom på, at barnet eller den unge kan have behov for særlig støtte. Fire måneders fristen regnes således fra det tidspunkt, hvor kommunen for eksempel modtager en underretning eller en henvendelse eller selv bliver opmærksom på, at barnet eller den unge kan have problemer. Fristen regnes altså ikke først fra det tidspunkt, hvor kommunen iværksætter undersøgelsen.

En undersøgelse anses for afsluttet, når kommunen har forholdt sig til de beskrevne forhold, som en § 50 undersøgelse skal omfatte, og har udarbejdet en begrundet stillingtagen til, om der skal iværksættes foranstaltninger.

I særlige tilfælde kan undersøgelsen ikke afsluttes endeligt inden for fire måneder på grund af forhold, som kommunen ikke har indflydelse på, eksempelvis i tilfælde hvor der er længere ventetid i forbindelse med undersøgelse hos specialister. Hvis undersøgelsen undtagelsesvist ikke kan afsluttes inden fire måneder, skal kommunen udarbejde en foreløbig vurdering og snarest herefter afslutte undersøgelsen.

Beregning af tidsfristen har praktisk været muligt i denne praksisundersøgelse i modsætning til praksisundersøgelsen fra 2008. Hvorvidt kommunerne har udarbejdet § 50 undersøgelsen inden for tidsfristen indgår derfor i den samlede vurdering (jf. kapitel 2), idet varigheden af en § 50 undersøgelse kan være med til at sikre en tidlig indsats over for barnet/den unge. I den samlede vurdering af § 50 undersøgelsen (afsnit 3.2) indgår det derimod ikke, om undersøgelsen overholder fire måneders fristen, idet denne vurdering alene beror på, om de indholdsmæssige krav i § 50 undersøgelsen er overholdt.

I 53 procent af de sager, hvor der er udarbejdet en § 50 undersøgelse, er denne afsluttet inden for fire måneder. I 35 sager, svarende til 43 procent, er undersøgelsen ikke afsluttet inden for fire måneder, *jf. tabel 3.11*.

Tabel 3.11 Er undersøgelsen afsluttet inden for fire måneder?

	Antal	Procent
Ja	43	53
Nej	35	43
Uoplyst	3	4
I alt	81	100

Note: Kategorien "uoplyst" henviser til de sager, hvor det ikke har været muligt at beregne tidspunktet for opstart og/eller afslutning af § 50 undersøgelse på grund af manglende dateringer i sagen.

Ankestyrelsen har vurderet, hvorvidt der er særlige forhold, der begrundet, at undersøgelsen ikke er afsluttet inden for fire måneders fristen. Der er ingen særlige forhold i de 35 sager, som kan begrunde, at § 50 undersøgelsen ikke er afsluttet inden for fire måneder.

Ved en gennemgang af de 35 sager fremgår det desuden, at der i mange af sagerne er tale om en væsentlig overskridelse af tidsfristen. Der er således flere eksempler på sager, hvor § 50 undersøgelsen er afsluttet op til et år efter, at kommunen bliver opmærksom på, at barnet eller den unge kan have behov for særlig støtte.

3.10.1 Sagseksempler

Tidsfristen ikke overholdt

Sag nr. 032 Sagen drejer sig om en 2-årig pige. Pigens forældre er samlevende og har fælles forældremyndighed. Familien havde indtil december boet i A kommune, der havde iværksat massive hjælpeforanstaltninger i hjemmet, dog uden man kunne se en mærkbar udvikling hos forældrene. Familien flytter til B kommune, der midt i december modtager underretning fra A kommune. B kommune udarbejder en § 50 undersøgelse, der er færdig seks måneder efter underretningen. Pigen anbringes efterfølgende i en plejefamilie.

Ankestyrelsen vurderer, at § 50 undersøgelsen ikke er afsluttet inden 4 måneder efter kommunen bliver opmærksom på, at barnet har behov for særlig støtte.

Sag nr. 090 Sagen drejer sig om en 15-årig dreng med Aspergers Syndrom. Moderen henvender sig til kommunen i februar. Der er problemer i hjemmet specielt mellem den 15-årige og lillebroderen, der også lider af Asperges Syndrom. Situationen er så tilspidset, at forældrene ønsker et døgntilbud snarest muligt. Kommunen påbegynder en § 50 undersøgelse. Undersøgelsen er afsluttet først i december. Drengen anbringes efterfølgende.

Ankestyrelsen vurderer, at § 50 undersøgelsen ikke er afsluttet inden 4 måneder efter kommunen bliver opmærksom på, at den unge har behov for særlig støtte.

Tidsfristen ikke overholdt, foreløbig vurdering

Sag nr. 081 Sagen drejer sig om en 11-årig pige, der bor hos moderen og dennes nye samlever. Hun har 4 søskende, hvoraf den ene er anbragt. Moderen har selv haft en socialt belastet barndom. Moderen henvender sig til kommunen, idet hun ikke længere magter pigen hjemme. Moderen oplyser, at pigen styrer hele familien. § 50 undersøgelsen er ikke færdig indenfor fristen, men kommunen har indenfor fristen udarbejdet en foreløbig vurdering, og orienteret moderen om vurderingen. Pigen anbringes efterfølgende.

Ankestyrelsen vurderer, at der i sagen ikke er tale om særlige forhold, der kan begrunde, at undersøgelsen ikke er afsluttet inden fire måneders fristen. En foreløbig vurdering er således ikke tilstrækkelig til at opfylde lovens krav.

Ankestyrelsen anbefaler:

At kommunerne er mere opmærksomme på tidsfristen på fire måneder for udarbejdelse af § 50 undersøgelser samt på, at fristen regnes fra det tidspunkt, hvor kommunen bliver opmærksom på, at et barn eller en ung kan have brug for særlig støtte.

3.11 Rettidig afslutning af § 50 undersøgelsen

Det følger af servicelovens § 52, stk. 2, at § 50 undersøgelsen skal være udarbejdet inden en anbringelse kan iværksættes. Kravet kan fraviges, hvis særlige forhold gør sig gældende. Det kan for eksempel være nødvendigt af hensyn til barnet eller den unge at iværksætte en akut anbringelse, før undersøgelsen er gennemført.

Når der er tale om særlige forhold omkring anbringelsen, skal der i disse tilfælde efterfølgende udfærdiges eller færdiggøres en § 50 undersøgelse inden fire måneders fristens udløb⁵.

I den samlede vurdering af indholdet af § 50 undersøgelsen er det ikke indgået, om undersøgelsen foreligger før anbringelsen. Det er derimod tilfældet ved den samlede vurdering af sagen som beskrevet i kapitel 2.

⁵ Det fremgår af forarbejdet til anbringelsesreformen, som trådte i kraft d. 1. januar 2006, at kommunen i de tilfælde, hvor en anbringelse pga. særlige forhold er iværksat inden gennemførelse af en § 50 undersøgelse, efterfølgende skal gennemføre en § 50 undersøgelse.

Ud af de 81 sager, hvor der er udarbejdet en § 50 undersøgelse, omhandler 13 sager akutte anbringelser. De 13 sager med akutte anbringelser indgår ikke i vurderingen af, om § 50 undersøgelsen er afsluttet rettidigt. Til gengæld indgår disse sager i vurderingen af, om fire måneders fristen for afslutning af § 50 undersøgelse er overholdt.

68 ud af de 81 § 50 undersøgelser omhandler afgørelser om anbringelser, der har været planlagte. § 50 undersøgelsen er afsluttet inden afgørelsen om anbringelse i 52 af de planlagte anbringelsessager, svarende til 76 procent. I 15 procent af sagerne er § 50 undersøgelsen afsluttet efter afgørelsen om anbringelse, og i 9 procent af sagerne er dato for afgørelsen eller undersøgelsen uoplyst, *jf. tabel 3.12*.

Tabel 3.12 Er § 50 undersøgelsen afsluttet inden afgørelse om anbringelse træffes (planlagte anbringelser)?

	Antal	Procent
Ja	52	76
Nej	10	15
Uoplyst	6	9
I alt	68	100

3.11.1 Sagseksempler

§ 50 undersøgelse foreligger forud for anbringelsen

Sag nr. 085 Sagen drejer sig om en pige på 17 år, der går i 10 klasse. Forældrene bor sammen, og de har fælles forældremyndighed. Moderen er psykisk syg. Hjemmet har i mange år været præget af moderens sygdom. Der har tidligere været bekymring for pigens udvikling. Hun var på efterskole i 9 klasse. Moderen henvender sig midt i august til kommunen idet der efter pigen er kommet tilbage fra efterskole er voldsomme konflikter mellem pigen og forældrene. § 50 undersøgelsen er færdig i begyndelsen af december, herefter traf kommunen afgørelse om anbringelse på eget værelse med støtteperson tilknyttet.

Sag nr. 140 Sagen drejer sig om en 16-årig dreng. Han bor hos moderen, der har den fulde forældremyndighed. Kommunen har kendt familien i årevis på grund af moderens massive alkoholproblemer. Drengen rettede henvendelse til kommunen sidst i oktober, idet han ikke længere ønsker at bo hjemme på grund af moderens alkoholmisbrug. Kommunen har i tidligere, i forbindelse med at drengen har været på efterskole, udarbejdet en § 50 undersøgelse. Kommunen afsluttede en ugen efter henvendelsen et supplement til den tidligere udfærdigede § 50 undersøgelse. Efterfølgende traf kommunen afgørelse om anbringelse.

Ankestyrelsen vurderer i begge sager, at § 50 undersøgelsen foreligger før anbringelsen iværksættes, og at den er udarbejdet indenfor fire måneders fristen.

§ 50 undersøgelse foreligger ikke forud for akut anbringelse, men inden for fire måneders fristen

Sag nr. 121 Sagen drejer sig om en 14-årig pige, der har været kendt af kommunen i årevis. Hun har tidligere været anbragt og har haft kontaktperson. Pigen blev akut anbragt efter at hun for fjerde gang havde forsøgt at begå selvmord. Der var ikke udarbejdet en § 50 undersøgelse forud for afgørelsen om akut anbringelse. Undersøgelsen blev udarbejdet 16 dage efter anbringelsen.

Ankestyrelsen vurderer, at der er tale om en akut anbringelse, og at der derfor ikke er krav om at § 50 undersøgelsen skal være udarbejdet inden afgørelsen. Undersøgelsen er i denne sag udarbejdet straks efter afgørelsen og indenfor fire måneders fristen, hvilket er i overensstemmelse med reglerne.

§ 50 undersøgelse foreligger ikke før anbringelsen iværksættes

Sag nr. 079 Sagen drejer sig om en 13-årig dreng, der har haft en grænseoverskridende opførsel siden han gik i første klasse. Han bor sammen med moderen, der har den fulde forældremyndighed. Moderen er alvorligt syg og hun har længe ikke magtet opgaven med at opdrage drengen. Drengen ryger og har misbrugsproblemer (hash og alkohol). Kommunen modtager underretning fra skolen sidst i april, kommunen træffer afgørelse om anbringelse i begyndelsen af juni, og § 50 undersøgelsen var færdig i begyndelsen af juli.

Ankestyrelsen vurderer, at der ikke er akutte forhold i sagen, der kan begrunde, at § 50 undersøgelsen ikke foreligger før anbringelsen.

Ankestyrelsen anbefaler:

At kommunerne er opmærksomme på at udarbejde den lovpligtige § 50 undersøgelse, inden en anbringelse iværksættes.

Hvis § 50 undersøgelsen på grund af særlige forhold, f.eks. akutte omstændigheder, ikke kan foreligge før anbringelsen, skal undersøgelsen udarbejdes efterfølgende.

4 Vurdering af handleplan

Reglerne om kommunens pligt til at udarbejde handleplaner i forbindelse med sager om anbringelse uden for hjemmet findes i servicelovens § 140, stk. 1, 5, 6 og 8.

Der skal som udgangspunkt altid udarbejdes en handleplan, før der træffes afgørelse om anbringelse uden for hjemmet, uanset om anbringelsen er frivillig eller tvangsmæssig. Handleplanen skal sikre, at formålet med anbringelsen er beskrevet, og at der er klare mål og delmål for anbringelsen.

Hvis behovet for en anbringelse opstår så akut, at hensynet til barnet eller den unge taler for, at anbringelsen ikke kan afvente udarbejdelse af en handleplan, er det tilstrækkeligt med en kortfattet angivelse af formålet med anbringelsen. Kommunen skal i disse tilfælde snarest muligt efter anbringelsen udarbejde en handleplan.

Der er i § 140, stk. 5, opstillet præcise krav til indholdet i en handleplan. Det centrale er, at handleplanen på en klar og konkret måde angiver både formål, mål og delmål for indsatsen.

En handleplan skal således angive formålet med indsatsen, og hvilken indsats, der er nødvendig for at opnå formålet. Desuden skal der i handleplanen tages stilling til mål og delmål inden for de samme seks punkter, der indgår i § 50 undersøgelsen, det vil sige barnets eller den unges udvikling og adfærd, familieforhold, skoleforhold, sundhedsforhold, fritid og venskaber og andre relevante forhold.

Såvel mål som delmål skal derfor beskrives så klart og konkret som muligt. Dette betyder blandt andet, at handleplanen skal give præcise og konkrete anvisninger på, hvad der skal ske i forhold til barnets eller den unges problemer. Samtidig skal målene også beskrives så præcist, at det er muligt for både barnet og den unge, familien, kommunen og personalet i de enkelte foranstaltninger at vurdere sagen og tage stilling til, om og hvornår målene er nået.

En god handleplan med præcise mål og delmål betyder således, at det bliver lettere for både barnet eller den unge og familien at danne sig et overblik over forløbet og forstå sammenhængen mellem de forskellige tiltag.

Handleplanen er både kommunens eget arbejdsredskab i forhold til at sikre en systematisk planlægning med fokus på, at formålet med anbringelsen opnås, og et redskab kommunen kan bruge aktivt i forhold til samarbejdet med familien og barnet eller den unge.

Handleplanen skal sikre en tilstrækkelig systematik i disse sager, sikre en god opfølgning på effekterne af indsatsen, give familien et overblik over sagens forløb og give en konstruktiv overlevering af sagen ved eventuelt sagsbehandlerskift.

Der er ikke krav om forældremyndighedsindehaver(e)s samtykke til udarbejdelse af en handleplan, men handleplanen skal så vidt muligt udarbejdes i samarbejde med forældremyndighedens indehaver(e) og barnet eller den unge, da det vil give en fælles forståelse af målet med anbringelsen.

Der er ikke krav om, at handleplanen skal udarbejdes på et særskilt dokument. Langt de fleste af undersøgelsens handleplaner foreligger dog i et særskilt dokument.

Ankestyrelsen har vedrørende handleplanen vurderet:

- om der er udfærdiget en handleplan
- om formålet med indsatsen og indsats er beskrevet
- handleplanens beskrivelse af de seks lovfæstede punkter samt særlige forhold for unge, der er fyldt 15 år
- om anbringelsens forventede varighed er angivet
- om selvstændig støtte til familien er angivet
- om forældremyndighedsindehavere er tilbudt en særskilt handleplan
- om handleplanen er afsluttet inden afgørelse om anbringelse træffes

Det er ovennævnte forhold, bortset fra det sidstnævnte om rettidighed, der danner grundlag for en samlet vurdering af handleplanerne, som præsenteres i afsnit 4.2.

4.1. Er der udarbejdet en handleplan?

I 91 sager, svarende til 73 procent af det samlede antal sager på 125, er der udfærdiget en handleplan. I de resterende 34 sager svarende til 27 procent er der således ikke udarbejdet en handleplan, selvom dette er et lovkrav i forbindelse med en afgørelse om anbringelse, *jf. tabel 4.1.*

Tabel 4.1 Er der udarbejdet en handleplan?

	Antal	Procent
Ja	91	73
Nej	34	27
I alt	125	100

Handleplanen skal være afsluttet inden der træffes afgørelse om anbringelse, medmindre der er tale om akutte forhold. Hvis anbringelsen af barnet eller den unge ikke kan afvente, at der udarbejdes en handleplan, er det tilstrækkeligt med en kortfattet angivelse af formålet med anbringelsen. Kommunen skal i disse tilfælde snarest muligt herefter og senest inden fire måneder opstille en handleplan.

Til forskel fra praksisundersøgelsen i 2008 er der i denne praksisundersøgelse alene indhentet sager, hvor handleplanen også i forhold til tidsfristen for akutte anbringelser, bør være afsluttet. Se i øvrigt afsnit 4.8 for en uddybning af tidsfristerne i forhold til tvangsmæssige og frivillig akutte anbringelser.

De 27 procent af sagerne, hvor handleplanen ikke er udarbejdet, kan ikke direkte sammenlignes med resultatet fra 2008, da tidsfristen her endnu ikke var udløbet i 9 procent af sagerne.

4.1.1 Sagseksempler

Der er ikke udfærdiget handleplan

Sag nr. 031 Sagen drejer sig om en 14-årig pige med en maniodepressiv lidelse. Psykiatrisk afdeling anbefaler anbringelse med henblik på behandling. Familien er i øvrigt beskrevet som velfungerende. Pigen anbringes på en behandlingsinstitution. Der er ikke udarbejdet en handleplan.

Sag nr. 079 Sagen drejer sig om en 13-årig dreng, der har haft en grænseoverskridende opførsel siden han gik i første klasse. Han bor sammen med moderen, der har den fulde forældremyndighed. Moderen er alvorligt syg og hun har længe ikke magtet opgaven med at opdrage drengen. Drengen ryger og har misbrugsproblemer (hash og alkohol). Drengen anbringes på institution. Der er ikke udarbejdet en handleplan.

Ankestyrelsen vurderer, at der i begge sager skulle have været udarbejdet en handleplan, inden der blev truffet afgørelse om anbringelse.

Handleplan i forbindelse med akut anbringelse

Sag nr. 002 Sagen drejer sig om en ung mand på 17 år og 10 måneder, der er i lære. Faderen, der havde den fulde forældremyndighed, er afgået ved døden. Den unge, der ikke har haft kontakt til moderen siden han var 4 år, ønsker ikke kontakt til moderen. Han bliver anbragt i egen bolig. Kommunen har ikke udarbejdet en handleplan under henvisning til, at der er tale om en kortvarig anbringelse.

Ankestyrelsen vurderer, at der burde have været udarbejdet en handleplan i forbindelse med, at der bliver truffet afgørelse om anbringelse. Det forhold, at der er tale om en kortvarig anbringelse medfører ikke, at udarbejdelse af handleplanen kan undlades. Desuden skal kommunen senest seks måneder før det fyldte 18. år revidere handleplanen med henblik på behov for efterværn.

Sag nr. 056 Sagen drejer sig om en 14-årig pige, der har været kendt i kommunen og den tidligere kommune i flere år. Pigen retter henvendelse til kommunen og fortæller, at hun ikke længere ønsker at bo hjemme på grund af moderens massive alkoholproblem. Pigen bliver akut frivilligt anbragt i søsterens plejefamilie. Kommunen udarbejder en handleplan inden fire måneder efter, at pigen er blevet anbragt.

Ankestyrelsen vurderer, at handleplanen er udarbejdet i overensstemmelse med reglerne.

Sag nr. 067 Sagen drejer sig om en 9-årig dreng. Han blev i januar hjemgivet til moderen, der var flyttet til en ny kommune. I juni henvender moderen sig til kommunen, idet hun ikke magter at have drengen hjemme. Drengen akutanbringes med moderens samtykke i hans tidligere plejefamilie. Efter anbringelsen er der udarbejdet en handleplan. Denne er imidlertid ikke udarbejdet inden udløbet af fire måneders fristen.

Ankestyrelsen vurderer, at handleplanen skulle have været udarbejdet inden fire måneder efter kommunen traf afgørelse om akut at anbringe drengen.

Ankestyrelsen anbefaler:

At kommunerne øger opmærksomheden på at udarbejde en handleplan, inden der træffes afgørelse om anbringelse af et barn eller en ung.

4.2 Samlet vurdering af de indholdsmæssige krav i handleplanerne

I 91 sager er der udarbejdet en handleplan, jf. tabel 3.1. Ankestyrelsen har foretaget en vurdering af, i hvor høj grad de 91 handleplaner samlet set opfylder kravene i servicelovens § 140. Der er alene vurderet på indholdet i de udarbejdede handleplaner. Kravet om, at handleplanen skal foreligge, inden der træffes afgørelse om anbringelse, har ikke haft indflydelse på denne vurdering.

Af de 91 udfærdigede handleplaner opfylder 33 procent i høj grad lovens krav, mens 48 procent i nogen grad opfylder kravene i loven. 19 procent opfylder kravene i ringe grad (10 procent) eller slet ikke (9 procent), jf. tabel 4.2.

Tabel 4.2 Opfylder handleplanen samlet set kravene i lov om social service § 140?

	Antal	Procent
I høj grad	30	33
I nogen grad	44	48
I ringe grad	9	10
Nej	8	9
I alt	91	100

De 8 handleplaner, som vurderes ikke at opfylde lovkravene, mangler hver især stillingtagen til mindst tre af følgende forhold; formålet med indsatsen og beskrivelse af indsatsen, beskrivelse af de seks lovfæstede punkter samt særlige forhold for unge, der er fyldt 15 år, angivelse af anbringelsens forventede varighed samt angivelse af selvstændig støtte til familien.

Vurderingen af de resterende sager beror på en vurdering af i hvor høj grad de indholdsmæssige krav, herunder mål og delmål, anbringelsens forventede varighed mv., er beskrevet i handleplanen.

Ved sammenligning med praksisundersøgelsen fra 2008, er der en stigning i andelen af handleplaner, som opfylder kravene i høj grad i loven, fra 4 procent i 2008 til 33 procent i denne undersøgelse.

4.3. Formål og nødvendig indsats

Handleplanen skal angive formålet med indsatsen og hvilken indsats, der er nødvendig for at opnå formålet.

I størstedelen af de 91 sager er formål med indsatsen angivet i høj grad, svarende til 81 procent af sagerne, og i nogen grad i 18 procent af sagerne. Indsatsen for at opnå formålet er angivet i høj grad i 65 procent af sagerne og i nogen grad i 32 procent af sagerne, *jf. tabel 4.3*.

Tabel 4.3 Angiver handleplanen formål og nødvendig indsats?

	Formål angivet		Indsats for at opnå formålet angivet	
	Antal	Procent	Antal	Procent
I høj grad	74	81	59	65
I nogen grad	16	18	29	32
I ringe grad	1	1	2	2
Nej	0	0	1	1
I alt	91	100	91	100

Flere af handleplanerne angiver i høj grad formål og indsats i denne praksisundersøgelse sammenlignet med praksisundersøgelsen i 2008. Således er der sket en stigning i andelen af sager, hvor formålet er angivet, fra henholdsvis 67 procent i 2008 til 81 procent i 2009. Stigningen i andelen af sager gælder også for beskrivelse af indsatsen, fra 43 procent i 2008 til 65 procent i 2009.

4.3.1 Sagseksempler

[Både formål og indsats er angivet i handleplanen](#)

Sag nr. 032 Sagen drejer sig om en 2-årig pige. Pigenes forældre er samlevende og har fælles forældremyndighed. Kommunen har iværksat massive hjælpeforanstaltninger i hjemmet, dog uden at man kan se en mærkbar udvikling hos forældrene. Det fremgår af handleplanen, at formålet med indsatsen er at tilbyde pigen gode og stabile opvækstvilkår, hvor hun kan trives og komme i en god og harmonisk udvikling på alle områder. Pigen har især brug for støtte i sin følelsesmæssige udvikling. Indsatsen er, at pigen anbringes i plejefamilie.

Sag nr. 090 Sagen drejer sig om en 15-årig dreng med Aspergers Syndrom. Moderen henvender sig til kommunen i februar 2008. Der er problemer i hjemmet specielt mellem den 15-årige og lillebroderen, der også lider af Asperges Syndrom. Situationen er så tilspidset, at forældrene ønsker et døgntilbud til drengen snarest muligt. Det fremgår af handleplanen, at formålet bl.a. er at hjælpe drengen til at strukturere sin hverdag, skabe forudsigelige og faste

rammer, træne sociale spilleregler og blive bedre til at afkode disse, arbejde med selvindsigt i egen adfærd og få forståelse for vægt, motion og hygiejne. Indsatsen er anbringelse på mindre socialpædagogisk opholdssted med speciale i Aspergers Syndrom.

Ankestyrelsen vurderer, at formål og indsats er velbeskrevet i de ovenstående eksempler.

Formål og indsats er angivet i ringe grad

Sag nr. 014 Sagen drejer sig om en 16-årig dreng, der har diagnosen ADHD. Han har tidligere været tvangsindlagt på børnepsykiatrisk afdeling, hvor det konkluderes, at han har symptomer på en gennemgribende udviklingsforstyrrelse. Drengen bor hos moderen, han kommer ikke i skole og har byttet om på nat og dag, han spiller computer hele natten. Det fremgår af handleplanen, at det ikke skønnes forsvarligt, at drengen opholder sig i hjemmet længere. Det er ikke muligt at motivere ham til at modtage undervisning. Der skal etableres et relevant behandlingstilbud uden for hjemmet, eventuelt i psykiatrisk regi med behandlingsmuligheder.

Ankestyrelsen vurderer, at formålet med indsatsen er angivet i ringe grad. Handleplanen indeholder ikke udførlig beskrivelse af formålet med foranstaltningen. Vurderingerne fra henholdsvis PPR og Børne- og ungdomspsykiatrisk afdeling burde have været indarbejdet i handleplanen.

4.4 De seks faste punkter i handleplanen - mål og delmål

Handleplanen skal bygge på den undersøgelse, der er gennemført efter servicelovens § 50. Handleplanen skal således opstille mål og delmål i forhold til de samme seks punkter, der behandles som led i § 50 undersøgelsen, dvs. 1) barnets eller den unges udvikling og adfærd, 2) familieforhold, 3) skoleforhold, 4) sundhedsforhold, 5) fritid og venskaber samt 6) andre relevante forhold.

De fem punkter udvikling og adfærd, familie-, skole-, og fritids-, og sundhedsforhold beskrives i høj grad eller nogen grad i mere end 69 pct. af handleplanerne. I 28 procent af § 140 handleplanerne beskrives andre relevante forhold i høj eller nogen grad. Det skal dog bemærkes, at der i 53 procent af sagerne ikke er andre relevante forhold, der skal beskrives, *jf. tabel 4.4.*

Table 4.4 Er der opstillet mål/delmål for de 6 lovfæstede punkter? (procent)

	I høj grad eller nogen grad	I ringe grad eller slet ikke	Ej relevant	I alt
Udvikling og adfærd	84	16	0	100
Familieforhold	86	14	0	100
Skoleforhold	75	11	14	100
Fritidsforhold og venskaber	69	20	11	100
Sundhedsforhold	78	22	0	100
Andre relevante forhold	28	19	53	100

Der er siden praksisundersøgelsen i 2008 sket en stigning i andelen af forhold, der er beskrevet i høj grad eller nogen grad. Alle forhold undtagen beskrivelsen af sundhedsforhold er beskrevet i høj eller nogen grad i flere af handleplanerne. Eksempelvis blev familieforhold i 71 procent af handleplanerne i 2008 beskrevet i høj eller nogen grad, hvor 86 procent af handleplanerne i denne undersøgelse har beskrevet familieforhold i høj eller nogen grad. Andelen af sundhedsforhold beskrevet i høj eller nogen grad er den samme som i 2008.

4.4.1 Sagseksempler

Beskrivelser vedrørende udvikling og adfærd

Sag nr. 032 Sagen drejer sig om en 2-årig pige. Pigen forældre er samlevende og har fælles forældremyndighed. Kommunen havde iværksat massive hjælpeforanstaltninger i hjemmet, dog uden man kunne se en mærkbar udvikling hos forældrene. Under punktet udvikling og adfærd er det i handleplanen anført, at pigen har behov for en hverdag med tydelige og kompetente omsorgspersoner, som kan møde hende, hvor hun er i sin udvikling og stille relevante krav og udfordringer. Målet er, at pigen får en god opvækst, hvor hun udvikler sig på alle områder. Der er følgende delmål: at pigen får en stabil og forudsigelig hverdag, at pigen sikres en god dagsrytme og god omsorg, at pigen ses, høres og imødekommes på sine behov, at pigen stimuleres gennem kontakt, nærvær og leg, at pigen støttes/trænes i at være i ro og fordybe sig, og at hun får krav og udfordringer afpasset hendes alder. Pigen anbringes i familiepleje.

Sag nr. 090 Sagen drejer sig om en 15-årig dreng med Aspergers Syndrom. Moderen henvender sig til kommunen i februar. Der er problemer i hjemmet specielt mellem den 15-årige og lillebroderen, der også lider af Asperges Syndrom. Situationen er så tilspidset, at forældrene ønsker et døgntilbud til drengen snarest muligt. Det fremgår af handleplanen, under punktet udvikling og adfærd, at målet med anbringelsen er, at drengen bliver bedre til at begå sig socialt, og at han får selvindsigt i egen adfærd for dermed at opnå en mere hensigtsmæssig adfærd i forskellige sammenhænge. Delmålene er: at hjælpe drengen til at

strukturere sin hverdag og de praktiske handlinger, at skabe forudsigelighed og faste rammer, at træne sociale spilleregler og blive bedre til at afkode disse, at lære at indordne sig i forskellige sammenhænge, at arbejde med selvindsigt i egen adfærd, at lære at begå sig i en gruppe, og at få forståelse for vægt, motion og hygiejne. Drengen anbringes på behandlingsinstitution.

Ankestyrelsen vurderer, at kommunerne i de to sager i høj grad har opstillet mål og delmål for barnets/den unges udvikling.

Beskrivelser vedrørende familieforhold

Sag nr. 032 Sagen drejer sig om en 2-årig pige. Pigen forældre er samlevende og har fælles forældremyndighed. Kommunen havde iværksat massive hjælpeforanstaltninger i hjemmet, men man kunne ikke se en mærkbar udvikling hos forældrene. Under punktet familieforhold er målet, at pigen bevarer kontakt og tilknytning til sine forældre. Delmålene er: at forældrene i indkøringsfasen besøger pigen i plejefamilien 2 timer hver uge, at der herefter er samvær hos forældrene hver anden weekend og i ferie efter aftale (det er indtil videre en betingelse, at begge forældre er hjemme, når pigen er på samvær), at forældrene orienteres løbende om pigens hverdag og inddrages omkring alle væsentlige forhold, og at pigen sikres kontakt til øvrige nære familiemedlemmer med regelmæssige mellemrum. Pigen anbringes i familiepleje.

Sag nr. 090 Sagen drejer sig om en 15-årig dreng med Aspergers Syndrom. Moderen henvender sig til kommunen i februar. Der er problemer i hjemmet, specielt mellem den 15-årige og lillebroderen, der også lider af Asperges Syndrom. Situationen er så tilspidset, at forældrene ønsker et døgntilbud til drengen snarest muligt. Under punktet familieforhold er målet, at familierelationerne styrkes. Under punktet delmål er det angivet, at der bliver færre konflikter i hjemmet mellem drengen og lillebroderen, at drengen bevarer sit gode forhold til forældrene, og at han får lyst til at dele sine oplevelser med familien. Drengen anbringes på behandlingsinstitution.

Ankestyrelsen vurderer, at kommunerne i de to sager i høj grad har opstillet mål og delmål for barnets/den unges familieforhold.

Beskrivelser vedrørende skoleforhold

Sag nr. 090 Sagen drejer sig om en 15-årig dreng med Aspergers Syndrom. Moderen henvender sig til kommunen i februar. Der er problemer i hjemmet specielt mellem den 15-årige og lillebroderen, der også lider af Asperges Syndrom. Situationen er så tilspidset, at forældrene ønsker et døgntilbud til drengen snarest muligt. Under punktet skoleforhold er det anført, at målet er, at drengen gør 10. klasse færdig, og at mulighederne for et enkelt

begrænset undervisningstilbud drøftes. Delmålet er, at drengen fortsætter på den nuværende skole.

Ankestyrelsen vurderer, at kommunen i sagen i høj grad har opstillet mål og delmål for den unges skoleforhold.

Beskrivelser vedrørende sundhedsforhold

Sag nr. 032 Sagen drejer sig om en 2-årig pige. Pigen forældre er samlevende og har fælles forældremyndighed. Kommunen havde iværksat massive hjælpeforanstaltninger i hjemmet, men man kunne ikke se en mærkbar udvikling hos forældrene. Under punktet sundhedsforhold er målet, at pigen trives og udvikles på alle områder, herunder at relevante undersøgelser og eventuelle behov for behandling sikres. Delmålene er, at pigen følger de regelmæssige børneundersøgelser og vaccinationsprogrammer, at hun kommer til regelmæssige tandeftersyn, og at hun får gode kost og motionsvaner.

Ankestyrelsen vurderer, at kommunen i høj grad har opstillet mål og delmål for barnets sundhedsforhold.

Beskrivelser vedrørende fritidsforhold og venskaber

Sag nr. 090 Sagen drejer sig om en 15-årig dreng med Aspergers Syndrom. Moderen henvender sig til kommunen i februar 2008. Der er problemer i hjemmet, specielt mellem den 15-årige og lillebroderen, der også lider af Asperges Syndrom. Situationen er så tilspidset, at forældrene ønsker et døgntilbud til drengen snarest muligt. Under punktet fritidsforhold og venskaber er målet at få styrket drengens sociale kompetencer gennem samvær med andre. Delmålet er at støtte drengen i socialt samvær med andre unge.

Ankestyrelsen vurderer, at kommunen i høj grad har opstillet mål og delmål for den unges fritidsforhold og venskaber.

Manglende beskrivelse af andre relevante forhold

Sag nr. 069 Sagen drejer sig om en 15-årig dreng. Han er meget dårligt begavet og har ADHD. Han er nu så truende og udadreagerende, at moderen ikke længere magter ham hjemme. Det fremgår af § 50 undersøgelsen under andre relevante forhold, at drengen har været udsat for seksuelle krænkelser.

I handleplanen er der ikke foretaget en vurdering af, om der er behov for at iværksætte særlige foranstaltninger i anledning af oplysningerne i § 50 undersøgelsen om, at drengen har været udsat for seksuelle krænkelser. Drengen blev anbragt på en behandlingsinstitution.

Ankestyrelsen vurderer, at der i handleplanen burde have været fulgt op på oplysningerne i § 50 undersøgelsen.

Ankestyrelsen anbefaler:

At kommunerne fortsat er opmærksomme på, at der i handleplanen skal opstilles præcise og konkrete mål og delmål i forhold til de seks faste punkter: barnets eller den unges udvikling og adfærd, familieforhold, skoleforhold, sundhedsforhold, fritidsforhold og venskaber samt andre relevante forhold.

4.5 Indsatsens forventede varighed

Handleplanen skal angive anbringelsens forventede varighed. Selv om det nogle gange kan være vanskeligt at angive tidsperspektivet ved en anbringelse, må det konkret overvejes, hvilken tid det vil tage at nå formålet. For forældrene og barnet eller den unge er det vigtigt at kende resultatet af disse overvejelser. En angivelse af tidsperspektivet i anbringelsessager kan bidrage til at skabe en forståelse hos forældrene, barnet eller den unge for, at anbringelsen må forløbe i overensstemmelse med den lagte handleplan, for at formålet kan opnås. En fælles forståelse af tidsperspektivet gennem angivelse af anbringelsens forventede varighed kan derfor bidrage til, at hjemgivelsesbegæring midt i processen – om end ikke undgås – så dog formindskes.

Ankestyrelsen har lagt til grund, at der ikke er krav om angivelse af anbringelse i for eksempel et bestemt antal år, men det skal fremgå, at tidsperspektivet har været overvejet, og overvejelserne skal fremgå af handleplanen.

I 80 procent af de 91 udarbejdede handleplaner har kommunen angivet, hvor længe anbringelsen forventes at vare, *jf. tabel 4.5*.

Tabel 4.5 Er indsatsens forventede varighed angivet i handleplanen?

	Antal	Procent
Ja	73	80
Nej	18	20
I alt	91	100

Andelen af sager, hvor forventet varighed er angivet, er steget siden praksisundersøgelsen fra 2008, fra 65 procent i 2008 til 80 procent i 2009.

4.5.1 Sagseksempler

Forventet varighed er ikke angivet i handleplanen

Sag nr. 051 Sagen drejer sig om en 14-årig utilpasset dreng, der har svært ved at efterleve krav. Han er aggressiv og grænsesøgende. Det fremgår af handleplanen, at anbringelsens varighed løbende vurderes. Drengen anbringes på en behandlingsinstitution.

Ankestyrelsen vurderer, at det ikke er tilstrækkeligt at angive, at den forventede varighed løbende vurderes.

Forventet varighed er angivet i handleplanen

Sag nr. 056 Sagen vedrører en 14-årig pige, der efter henvendelse til kommunen anbringes akut på grund af sin moders alkoholproblemer. Familien har været kendt i tidligere og nuværende kommune. Handleplanen er udarbejdet inden fire måneder efter den akutte anbringelse. Det er i handleplanen anført, at anbringelsen forventes at vare til pigens fyldte 18. år.

Sag nr. 024 Sagen drejer sig om anbringelse af en nyfødt pige. Moderen har en forstyrret personlighedsstruktur og hendes andre børn er anbragt. Det fremgår af handleplanen, at anbringelsen forventes at vare "resten af opvæksten". Børn og ungeudvalget træffer afgørelse om anbringelse. Pigen er anbragt i en plejefamilie.

Ankestyrelsen vurderer, at anbringelsens forventede varighed er angivet i handleplanen i de to sager.

Ankestyrelsen vurderer, at kommunen med udtrykket "resten af opvæksten" i sag nummer 024 har skønnet, at barnet skal være anbragt indtil hendes fyldte 18. år.

Ankestyrelsen anbefaler:

At kommunerne fortsat er opmærksomme på, at det i en handleplan konkret skal angives, hvor længe anbringelsen forventes at vare.

At kommunerne løbende justerer anbringelsens forventede varighed i forbindelse med opfølgningen af handleplanen.

4.6 Støtte til familien og særskilt plan til forældre

Som følge af den helhedsorienterede indsats, der omfatter både barnet eller den unge og familien, skal det i handleplanen beskrives hvilke former for støtte, der selvstændigt skal iværksættes over for familien i forbindelse med, at barnet eller den unge opholder sig uden for hjemmet, og i tiden efter barnets eller den unges hjemgivelse.

Det er vigtigt, at der under en anbringelse arbejdes med at støtte familien til en løsning af de problemer, som har været medvirkende til barnets eller den unges vanskeligheder. For det første fordi det er vigtigt at arbejde på at løse familiens eventuelle problemer, således at barnet eller den unge kan hjemgives. For det andet fordi det er centralt at støtte forældrene i at kunne udfylde deres forælderrolle også under en anbringelse. Forholdet til forældrene er væsentlig for barnet eller den unge også under anbringelsen, og forældrene kan spille en væsentlig rolle i forhold til at sikre barnet eller den unge en positiv udvikling under anbringelsen.

Efter servicelovens § 54 har kommunen pligt til at tilbyde forældrene til anbragte børn en støtteperson under anbringelsen. Dette er således et af de elementer, som handleplanen skal indeholde med hensyn til støtte til forældrene. Derudover skal handleplanen beskrive eventuel indsats i forhold til de problemer, der er i den konkrete familie. Det kan for eksempel være forældrenes arbejdsmarkedssituation, eventuelle misbrugsproblemer eller psykiske lidelser.

Over halvdelen af handleplanerne angiver hvilke former for støtte, der skal iværksættes over for familien i høj eller i nogen grad. I 37 af de 91 sager (41 procent) med handleplan, angives støtteformer i handleplanen i høj grad, og i 20 ud af de 91 sager (22 procent) angives støtteformer i nogen grad. I 37 procent af de undersøgte handleplaner er det ikke (34 procent) eller kun i ringe grad (3 procent) angivet, hvilke former for støtte, der selvstændigt skal iværksættes over for familien i forbindelse med, at barnet/ den unge opholder sig uden for hjemmet, *jf. tabel 4.6*.

Tabel 4.6 Angiver handleplanen, hvilke former for støtte, der selvstændigt skal iværksættes over for familien?

	Antal	Procent
I høj grad	37	41
I nogen grad	20	22
I ringe grad	3	3
Nej	31	34
I alt	91	100

Ved sammenligning med praksisundersøgelsen fra 2008, er der en stigning i andelen af handleplaner, hvor støtte beskrives i høj grad, fra 21 procent i 2008 til 41 procent i 2009.

4.6.1 Sagseksempler

Handleplanen angiver former for støtte til familien

Sag nr. 081 Sagen drejer sig om en 11-årig pige, der bor hos sin mor og dennes nye samlever. Hun har 4 søskende, hvoraf den ene er anbragt. Moderen har selv haft en socialt belastet barndom. Moderen henvender sig til kommunen, idet hun ikke længere magter pigen hjemme. Moderen oplyser, at pigen styrer hele familien. Det fremgår af handleplanen, at der under anbringelsen iværksættes støtte til familien i form af familiekonsulent og støtteperson.

Ankestyrelsen vurderer, at kommunen i høj grad i handleplanen har beskrevet, hvilke former for støtte der skal iværksættes over for familien.

4.7 Tilbud om handleplan til forældremyndighedsindehavere

Kommunen skal udover at beskrive støtten til familien i handleplanen, tilbyde forældremyndighedsindehaveren at udarbejde en særskilt plan, som skal uddybe hvilken form for støtte, der skal tilbydes familien i forbindelse med en anbringelse uden for hjemmet. Formålet er at sikre, at der også under en anbringelse arbejdes videre med problemerne i familien. Forældre skal således have tilbudt, at beskrivelsen af hjælpen til familien fremgår af en særskilt handleplan frem for kun at indgå i barnets eller den unges handleplan, jf. ovenfor.

I de 91 sager med handleplaner er 47 forældremyndighedsindehavere (36 procent) tilbudt en særskilt handleplan. Der er ikke tilbudt handleplan til 83 af forældremyndighedsindehaverne, svarende til 64 procent, jf. tabel 4.7.

Tabel 4.7 Er forældremyndighedsindehavere tilbudt særskilt handleplan?

	Antal	Procent
Ja	47	36
Nej	83	64
I alt	130	100

Note: Der er i alt 130 forældremyndighedsindehavere fordelt på de 91 sager, hvor der er handleplan. Det er vurderet om alle forældremyndighedsindehavere er tilbudt særskilt handleplan og altså ikke kun den ene forælder ved fælles forældremyndighed.

I de fleste sager i praksisundersøgelsen foreligger ingen særskilt handleplan for støtte til forældrene. Kommunerne har imidlertid i en del sager tilbudt at udarbejde en sådan handleplan.

4.7.1. Sagseksempler

Forældremyndighedsindehaver er ikke tilbudt særskilt handleplan

Sag nr. 063 Sagen drejer sig om en 14-årig pige, der bor hos moderen sammen med 3 søskende. Moderen har i perioder et alkoholmisbrug, og kommunen har haft kontakt til familien i en årrække. Der har tidligere været bevilget aflastningsfamilie og hjemmehosser. Kommunen modtager en underretning fra skolen. Det fremgår af underretningen, at pigen skære i sig selv, truer med selvmord, og ofte stikker af hjemmefra. Pigen anbringes frivilligt. Det ses ikke af sagen, at moderen er tilbudt en særskilt handleplan.

Ankestyrelsen vurderer, at kommunen burde have tilbudt forældrene en særskilt handleplan.

Ankestyrelsen anbefaler:

At kommunerne er mere opmærksomme på, at det i en handleplan skal beskrives, hvilke former for støtte, der skal iværksættes over for familien i forbindelse med barnets eller den unges anbringelse.

Kommunerne skal desuden tilbyde forældremyndighedens indehavere at udarbejde en særskilt handleplan for støtten.

4.8 Rettidig afslutning af § 140 handleplanen

Det fremgår af servicelovens § 140, stk. 1, at handleplanen skal være udarbejdet inden der træffes afgørelse om anbringelse uden for hjemmet af et barn eller en ung.

Hvis behovet for en anbringelse opstår så akut, at hensynet til barnet eller den unge taler for, at anbringelsen ikke kan afvente udarbejdelse af en handleplan, er det tilstrækkeligt med en kortfattet angivelse af formålet med anbringelsen. Er der tale om en akut frivillig anbringelse, skal kommunen snarest muligt og senest inden fire måneder efter afgørelsen om anbringelse opstille en handleplan. Hvis der er tale om en akut anbringelse uden samtykke, skal handleplanen være udarbejdet senest inden en måned efter børn og unge-udvalgets godkendelse af den foreløbige afgørelse. I denne praksisundersøgelse indgår der ingen sager, hvor der er truffet afgørelse om akut anbringelse uden samtykke.

Af de 91 sager med handleplaner vedrører 71 af sagerne anbringelser, der var planlagte. De resterende 20 sager med handleplaner omhandler afgørelser om akutte anbringelser.

Handleplanerne er i lidt under halvdelen (44 procent) af sagerne vedrørende anbringelser, der var planlagte, afsluttet inden afgørelsestidspunktet. Godt en tredjedel (35 procent) havde på

afgørelsetidspunktet endnu ikke afsluttet handleplanen, selvom der ikke var tale om en akut afgørelse om anbringelse, *jf. tabel 4.8.*

Tabel 4.8 Er handleplanen afsluttet inden afgørelse om anbringelse træffes (planlagte anbringelser)?

	Antal	Procent
Ja	31	44
Nej	25	35
Uoplyst	15	21
I alt	71	100

I 21 procent af sagerne fremgår afgørelsesdatoen og/eller datoen for udarbejdelse af handleplanen ikke af sagen.

De resterende 20 sager, hvori der er handleplaner, omhandler afgørelser om akutte frivillige anbringelser. Der er således ingen sager med akutte anbringelser uden samtykke. I ca. to tredjedele af de akutte frivillige anbringelser (65 procent) er handleplanen afsluttet senest fire måneder efter afgørelsen om anbringelse er truffet. Ca. en tredjedel af de akutte frivillige anbringelser (30 procent) havde endnu ikke afsluttet handleplanen fire måneder efter afgørelsen om anbringelse var truffet, *jf. tabel 4.9.*

Tabel 4.9 Er handleplanen afsluttet senest fire måneder efter afgørelse om anbringelse (akutte frivillige anbringelser)?

	Antal	Procent
Ja	13	65
Nej	6	30
Uoplyst	1	5
I alt	20	100

4.8.1 Sagseksempler

Handleplanen er ikke rettidig afsluttet

Sag nr. 018 Sagen drejer sig om en 14-årig pige. Pigen har som lille været vidne til faderens vold mod moderen. Pigen bor nu hos moderen og dennes nye ægtefælle. Kommunen modtager underretning om, at pigen føler sig seksuelt krænket af moderens mand. Kommunen udarbejder en § 50 undersøgelse, der konkluderer at der er behov for psykologisk udredning og kontaktperson. Der bliver iværksat familierådgiver. På et efterfølgende opfølgingsmøde er der fortsat bekymring for pigen. Pigen anbringes på efterskole. Handleplanen er udarbejdet 7 måneder efter pigen blev anbragt.

Sag nr. 090 Sagen drejer sig om en 15-årig dreng med Aspergers Syndrom. Moderen henvender sig til kommunen i februar 2008. Der er problemer i hjemmet specielt mellem den 15-årige og lillebroderen, der også lider af Asperges Syndrom. Situationen er så tilspidset, at forældrene ønsker et døgntilbud til drengen snarest muligt. Drengen anbringes på behandlingsinstitution. Handleplanen er ikke dateret, men det fremgår af den og af sagens øvrige akter, at den er udarbejdet efter anbringelsen.

Ankestyrelsen vurderer, at der i de to sager ikke er tale om akutte omstændigheder. Handleplanerne skulle derfor have været udarbejdet inden der blev truffet afgørelse om anbringelse.

Handleplanen er rettidig afsluttet

Sag nr. 085 Sagen drejer sig om en pige på 17 år, der går i 10 klasse. Forældrene bor sammen, og de har fælles forældremyndighed. Moderen er psykisk syg, og hjemmet har i mange år været præget af moderens sygdom. Der har tidligere været bekymring for pigens udvikling. Hun var på efterskole i 9 klasse. Moderen henvender sig til kommunen, idet der efter pigen er kommet tilbage fra efterskole er voldsomme konflikter mellem pigen og forældrene. Pigen er anbragt på eget værelse og har en kontaktperson. Handleplanen er udarbejdet, inden der bliver truffet afgørelse om anbringelse.

Sag nr. 032 Sagen drejer sig om en 2-årig pige. Pigens forældre er samlevende og har fælles forældremyndighed. Kommunen havde iværksat massive hjælpeforanstaltninger i hjemmet, men man kunne ikke se en mærkbar udvikling hos forældrene. Pigen er anbragt i familiepleje. Handleplanen er udarbejdet, inden der blev truffet afgørelse om anbringelse.

Ankestyrelsen anbefaler:

At kommunerne har mere opmærksomhed på, at handleplanen skal være udarbejdet inden der træffes afgørelse om anbringelse.

Hvis handleplanen på grund af akutte omstændigheder ikke foreligger på afgørelsestidspunktet, og der alene udarbejdes en kortfattet angivelse af formålet, skal kommunen snarest muligt og senest inden fire måneder udarbejde en handleplan.

Ved akut anbringelse uden samtykke skal handleplanen være udarbejdet senest inden en måned efter børn og unge-udvalgets godkendelse af den foreløbige afgørelse.

5 Børnesamtale

Reglerne om samtale med barnet eller den unge i forbindelse med en anbringelse findes i servicelovens § 48. Efter bestemmelsen skal der finde en samtale sted med barnet eller den unge, inden der træffes en afgørelse om bl.a. anbringelse af barnet eller den unge.

Formålet med samtalen er for det første, at kommunen får et førstehåndskendskab til det barn eller den unge, som sagen drejer sig om. For det andet er det vigtigt, at der bliver taget hensyn til barnets eller den unges egen opfattelse af situationen. Samtalen skal derfor klarlægge barnets eller den unges egen holdning til den påtænkte foranstaltning.

Samtalen skal ske på en kvalificeret og respektfuld måde. Det er vigtigt, at kommunen finder frem til barnets eller den unges egen mening i sagen. Særligt for mindre børn skal samtalen foregå på en måde, der er afpasset barnets alder, modenhed og sagens art. Kommunen bør vejlede barnet eller den unge om muligheden for at have en bisidder som personlig støtte under samtalen.

Det fremgår af servicelovens § 46, stk. 3, at barnets eller den unges opfattelse skal tillægges passende vægt, hvilket betyder, at barnets eller den unges opfattelse bør tillægges betydning i den samlede vurdering af, hvilken afgørelse der skal træffes. Bestemmelsen indebærer dog ikke en pligt til at følge barnets eller den unges holdning og ønsker.

Kommunen er som udgangspunkt forpligtet til at tilbyde alle børn og unge en samtale – uanset deres alder – før der træffes afgørelse om anbringelse. Samtalen kan dog undlades, hvis barnets modenhed eller sagens karakter i afgørende grad taler imod samtalens gennemførelse. Kommunen skal således foretage en konkret vurdering af, om hensynet til barnet i afgørende grad taler imod, at barnet høres eller inddrages.

Såfremt der ikke gennemføres en samtale med barnet, bør der af sagen fremgå en konkret begrundelse for, at samtalen ikke har fundet sted. Samtidig skal kommunen forsøge at afdække barnets holdning på anden vis.

I 86 ud af de 125 sager, svarende til 69 procent, er der gennemført en samtale med barnet/den unge i forbindelse med afgørelsen om anbringelse. I 24 sager, svarende til 19 procent af det samlede antal sager, er der ikke afholdt børnesamtale i forbindelse med afgørelsen. I de resterende 15 sager (12 procent) vurderer Ankestyrelsen, at afholdelse af børnesamtale ikke er relevant, *jf. tabel 5.1.*

Tabel 5.1 Er der gennemført en samtale med barnet/den unge i forbindelse med afgørelsen?

	Antal	Procent
Ja	86	69
Nej	24	19
Ikke relevant	15	12
I alt	125	100

I størstedelen af de 15 sager, hvor det ikke vurderes relevant at afholde børnesamtale, skyldes det barnets unge alder (der er tale om anbringelser af spædbørn, jf. tabel 5.3). I de andre sager har det ikke været muligt og dermed ikke relevant at gennemføre samtale med barnet/den unge som følge af udviklingshæmning eller alvorlig udviklingsforstyrrelse.

I 11 ud af de 24 sager, hvor børnesamtale ikke er afholdt, er barnets/den unges holdning til anbringelsen forsøgt tilvejebragt på anden vis. I de resterende 13 sager er barnets/den unges holdning til afgørelsen ikke tilvejebragt, selvom det må antages at have været relevant, jf. tabel 5.2.

Tabel 5.2 Hvis der ikke er gennemført børnesamtale, er barnets holdning til afgørelsen på anden vis tilvejebragt?

	Antal	Procent
Ja	11	46
Nej	13	54
I alt	24	100

Praksisundersøgelsen fra 2008 har ikke vurderet, om barnets holdning på anden vis er tilvejebragt, hvis børnesamtalen ikke er gennemført. Andelen af gennemførte børnesamtaler er stort set uændret i denne praksisundersøgelse sammenlignet med undersøgelsen fra 2008. I 2008 var der i 66 pct. af sagerne gennemført børnesamtale mod 69 procent i nærværende undersøgelse. Det bør imidlertid bemærkes, at barnets holdning til anbringelsen tilvejebringes samlet set i flere tilfælde, idet der i 78 procent af det samlede antal sager på 125 enten er afholdt børnesamtale, eller også er holdningen tilvejebragt på anden vis.

5.1 Børnesamtale fordelt på alder

I overensstemmelse med praksisundersøgelsen fra 2008 er der også i denne praksisundersøgelse gennemført flest børnesamtaler med børn/unge, der er fyldt 12 år. I aldersgruppen 12-14 år er der enten gennemført en børnesamtale eller barnets/den unges holdning er tilvejebragt i 87 procent af sagerne. For de unge, der er fyldt 15 år er andelen 91 procent, jf. tabel 5.3.

Tabel 5.3 Børnesamtale eller tilvejebringelse af holdning; aldersfordelt.

Alder	Ja Antal	Nej Antal	I alt Antal	Procent andel af aldersgruppen, hvor der er gennemført børnesamtale
0-3 år	1	12*	13	8
4-6 år	3	1	4	75
7-11 år	13	5**	18	72
12-14 år	40	6***	46	87
15-17 år	40	4	44	91
I alt	97	28	125	-

* I samtlige 12 sager vurderes det ikke relevant at afholde samtale eller tilvejebringe holdning pga. barnets alder.

** I 1 sag vurderes det ikke relevant at afholde samtale eller tilvejebringe holdning i denne aldersgruppe.

*** I 2 sager vurderes det ikke relevant at afholde samtale eller tilvejebringe holdning i denne aldersgruppe.

I størstedelen af sager med de helt små børn (12 ud af 13 sager) er der som nævnt ikke gennemført en børnesamtale, hvilket dog heller ikke vurderes at have været relevant på grund af barnets alder.

5.2 Sagseksempler

Sager, hvor børnesamtale eller barnets/den unges holdning er tilvejebragt

Sag nr. 079 Sagen drejer sig om en 13-årig dreng, der har haft en grænseoverskridende opførsel siden han gik i første klasse. Moderen er alvorligt syg, og hun magter ikke længere opgaven med at opdrage drengen. Drengen ryger og har misbrugsproblemer (hash og alkohol). Det fremgår af sagen, at der er afholdt en børnesamtale forud for afgørelsen om anbringelse.

Ankestyrelsen vurderer, at der er afholdt en børnesamtale i overensstemmelse med reglerne herom.

Sager, hvor det vurderes ikke at være relevant at gennemføre børnesamtale

Sag nr. 107 Sagen drejer sig om en 11-årig multihandicappet pige uden sprog, der som 10-årig blev familiesammenført med sin herboende far. Kommunen har ikke fundet det relevant, at gennemføre en børnesamtale.

Ankestyrelsen vurderer på baggrund af oplysningerne om pigen, at det ikke er relevant at gennemføre en børnesamtale med pigen.

Sager, hvor hverken børnesamtale eller holdning er tilvejebragt, *selvom* det vurderes relevant

Sag nr. 045 Sagen drejer sig om en 16-årig pige, der har ADHD og går i specialskole. Pigen har et stort skolefravær og der er mange konflikter i hjemmet. Det fremgår ikke af sagens

oplysninger, at der forud for anbringelsen er afholdt en samtale med pigen, ligesom det ikke af sagen fremgår, at hun har givet samtykke til anbringelsen.

Ankestyrelsen vurderer, at der forud for anbringelsen skulle have været afholdt en samtale med den unge.

Sag nr. 031 Sagen drejer sig om en 14-årig pige med en mani-depressiv lidelse. Psykiatrisk afdeling anbefaler anbringelse med henblik på behandling. Familien er i øvrigt beskrevet som velfungerende. Der er ikke udarbejdet en § 50 undersøgelse, og det fremgår ikke af sagen, at der er afholdt en børnesamtale med pigen.

Ankestyrelsen vurderer, at der forud for anbringelsen skulle have været afholdt en samtale med pigen.

Ankestyrelsen anbefaler:

At kommunerne fortsat er opmærksomme på, at der skal afholdes samtale med børn og unge før der træffes afgørelse om anbringelse.

Kommunerne bør være opmærksomme på, at der skal udarbejdes et notat om samtalen for eksempel i journalen eller på et særskilt ark.

Hvis samtalen ikke gennemføres, skal begrundelsen herfor fremgå klart af sagen, og barnets holdning skal forsøges afdækket på anden vis.

6 Vurdering af forvaltningsretlige regler

Ankestyrelsen har i praksisundersøgelsen vurderet, om afgørelserne om anbringelse er i overensstemmelse med forvaltningsretlige regler i forhold til afgørelsens form og begrundelsen for afgørelsen. Det er desuden vurderet, om der er givet korrekt klagevejledning.

I sager, hvor der vil blive truffet afgørelse af en forvaltningsmyndighed, skal myndigheden, der mundtligt modtager oplysninger vedrørende en sags faktiske omstændigheder, der er af betydning for sagens afgørelse, gøre notat om indholdet af oplysningerne, jf. § 6 i Lov om offentlighed i forvaltningen. Det er således et krav, at der i sager om anbringelse af børn og unge føres en dækkende journal.

Praksisundersøgelsen viser, at kommunerne i flere af sagerne mangler at notere væsentlige sagsbehandlingsskridt i journalen. Løbende journalføring bidrager til både intern og ekstern gennemsigtighed i sagsforløbet. Det er for eksempel af afgørende betydning for kontinuiteten i sagerne ved sagsbehandlerskift, at der er arbejdet grundigt og systematisk med sagerne. Af hensyn til forældrenes retssikkerhed og mulighed for at følge med i sagen er det også af væsentlig betydning, at der ikke er huller i journalføringen.

Det er således vigtigt og hensigtsmæssigt, at alle sagsbehandlingsskridt fremgår tydeligt. Det er f.eks. vigtigt, at omstændighederne omkring og tidspunkt for påbegyndelsen af § 50 undersøgelse er noteret, ligesom det bør fremgå af journalen, hvornår der er truffet afgørelse, hvad afgørelsen går ud på, hvem den er truffet i forhold til, og at der er henvist til den regel, som afgørelsen er truffet efter. Det bør også tydeligt fremgå, hvordan afgørelsen er meddelt, og hvornår den iværksættes. Desuden bør det for eksempel tydeligt fremgå, når en part i sagen har givet samtykke, herunder hvad der er givet samtykke til.

6.1 Afgørelsens form

Der er ikke krav om, at afgørelser om anbringelse uden for hjemmet med samtykke, jf. servicelovens § 52, stk. 3, nr. 8, skal meddeles i skriftlig form. Afgørelse om en frivillig anbringelse er kun i forholdsvis få sager meddelt skriftligt. Afgørelserne bliver ofte meddelt mundtligt enten på et møde, hvor samtykkeerklæring eventuelt også bliver underskrevet, eller telefonisk.

I 33 sager, svarende til 27 pct. ud af de 125 sager, som indgår i undersøgelsen, foreligger afgørelserne som skriftlige afgørelser. I 48 pct. af sagerne foreligger afgørelserne som et notat i kommunens journal. 7 pct. af afgørelserne foreligger som samtykkeerklæring, og 18 pct. af afgørelserne har en anden form, eksempelvis i form af en bevillingsskrivelse eller en kontrakt med opholdsstedet. *jf. tabel 6.1.*

Tabel 6.1 Hvilken form har afgørelsen?

	Antal	Procent
Skriftlig afgørelse	33	27
Skriftligt notat i kommunens journal	60	48
Samtykke-erklæring	9	7
Anden form	23	18
I alt	125	100

Børn og unge-udvalgets afgørelser om anbringelse uden samtykke skal meddeles skriftligt. I praksisundersøgelsen indgår i alt fire sager om anbringelse uden samtykke. I to af disse sager er der udarbejdet skriftlige afgørelser. I en af sagerne fremgår det af journalen, at mødeprotokollen er fremsendt til forældremyndighedsindehaveren, og i en sag fremgår afgørelsen af journalen, men afgørelsen foreligger ikke, og der er ikke oplysninger om, hvorvidt børn og unge-udvalgets afgørelse er meddelt skriftligt til forældrene.

6.1.1 Sagseksempler

Afgørelsens form fremgår ikke af sagen (frivillig anbringelse)

Sag nr. 060 Sagen drejer sig om en 15-årig pige, der tidligere har været anbragt i plejefamilie, men hjemgives derfra. Kort tid efter hjemgivelsen underretter en psykolog kommunen om bekymring for pigen. Efterfølgende bliver pigen frivilligt anbragt på institution. Det er forud for tidspunktet for anbringelsen anført i kommunens journal, at pigen skal anbringes, men det ses ikke af sagen, hvornår der er truffet afgørelse om anbringelse.

Sag nr. 126 Sagen drejer sig om en 8-årig dreng, der bliver akut anbragt efter underretning fra en psykolog om moderens vold mod ham. Der er efter anbringelsen udarbejdet § 50 undersøgelse og handleplan. Det fremgår af sagens akter, at drengen er anbragt, men det er

alene anført i § 50 undersøgelsen og i handleplanen, at der er truffet afgørelse om frivillig anbringelse af drengen.

Ankestyrelsen vurderer, at afgørelsen og datoen for afgørelsen om frivillig anbringelse bør fremgår klart af kommunens journal.

Afgørelse om anbringelse uden samtykke er ikke angivet i tydelig skriftlig form

Sag nr. 139 Sagen drejer sig om en 11-årig dreng, der anbringes uden for hjemmet uden moderens samtykke. Børn og unge-udvalgets afgørelse om anbringelse af drengen med en genbehandlingsfrist på 1 år, fremgår af et skriftligt notat i kommunens journal. Det ses ikke, hvordan afgørelsen er meddelt moderen.

Ankestyrelsen vurderer, at det tydeligt bør fremgå om og i hvilken skriftlig form, en afgørelse om anbringelse uden samtykke er meddelt parterne, f.eks. ved notat i journal og kopi af afgørelsesskrivelse på sagen.

6.2 Begrundelsen i den skriftlige afgørelse

En afgørelse skal, når den meddeles skriftligt, være ledsaget af en begrundelse, medmindre afgørelsen fuldt ud giver den pågældende part medhold, jf. forvaltningslovens § 22.

I de sager der har indgået i praksisundersøgelsen vurderer Ankestyrelsen, at det alene er begrundelserne i afgørelserne om anbringelse uden for hjemmet uden samtykke, der skal opfylde kravene i forvaltningslovens § 22.

I 3 ud af de 4 sager, der omhandler anbringelse uden samtykke, er der afgivet tilfredsstillende begrundelse for afgørelsen. I en sag er der ikke afgivet begrundelse for afgørelsen, jf. tabel 6.2.

Tabel 6.2 Er afgørelsen om anbringelse uden samtykke i overensstemmelse med FVL §§ 22-24?

	Antal
I overensstemmelse med FVL §§ 22-24	3
Ikke i overensstemmelse med FVL §§ 22-24	1
I alt	4

6.2.1. Sagseksempler

Manglende begrundelse af afgørelse om anbringelse uden samtykke

Sag nr. 139 Sagen drejer sig om en 11-årig dreng, der anbringes uden for hjemmet uden moderens samtykke. Børn og unge-udvalgets afgørelse om anbringelse af drengen med en genbehandlingsfrist på 1 år, fremgår af et skriftligt notat i kommunens journal. Udvalgets begrundelse er gengivet i notatet, men det ses ikke, hvordan afgørelsen er meddelt moderen, ligesom det ikke ses, om moderen har modtaget fyldestgørende begrundelse for afgørelsen.

Ankestyrelsen vurderer, at en afgørelse om anbringelse udenfor hjemmet skal begrundes. Ankestyrelsen vurderer desuden, at begrundelsen for afgørelsen klart skal fremgå af sagen eventuelt ved, at en kopi af afgørelsen ligger på sagen.

6.3 Klagevejledning

Afgørelser, som kan påklages til anden forvaltningsmyndighed, skal, når de meddeles skriftligt, være ledsaget af en vejledning om klageadgang med angivelse af klageinstans og oplysning om fremgangsmåde ved indgivelse af klage, jf. forvaltningslovens § 25.

Der er ikke klageadgang for så vidt angår afgørelser om anbringelse med samtykke jf. servicelovens § 52, stk. 3, nr. 8. Langt hovedparten af sagerne i undersøgelsen drejer sig om frivillig anbringelse, hvor klagevejledning dermed ikke er relevant.

For så vidt angår afgørelse om anbringelse uden samtykke, jf. servicelovens § 58, kan der klages over afgørelsen til Ankestyrelsen. I undersøgelsen indgår fire afgørelser om anbringelser uden samtykke. I to af disse sager ses det ikke af sagen, om der er afgivet korrekt klagevejledning.

I de 4 afgørelser om anbringelse uden samtykke er der afgivet korrekt klagevejledning i 2 af sagerne. I 2 af sagerne har det ikke været muligt at vurdere, om klagevejledningen er korrekt, jf. tabel 6.3.

Tabel 6.3 Er klagevejledningen korrekt i tvangsmæssige anbringelser?, jf. FVL § 25

	Antal
Korrekt klagevejledning	2
Ikke korrekt klagevejledning	2
I alt	4

6.3.1 Sagseksempel

Mundtlig meddelelse om klageadgang er ikke tilstrækkeligt

Sag nr. 024 Sagen drejer sig om en nyfødt pige, der anbringes i plejefamilie fra fødslen uden moderens samtykke. Børn og unge-udvalgets afgørelse om anbringelse af pigen uden for hjemmet med en genbehandlingsfrist på 1 år fremgår af mødeprotokollen. Der er i protokollen redegjort for begrundelsen for afgørelsen. Det fremgår endvidere, at moderen og hendes advokat mundtligt orienteres om udvalgets afgørelse umiddelbart efter mødet. Der ses ikke at være udarbejdet en afgørelsesskrivelse, men i kommunens journal er det oplyst, at der efter mødet sendes brev om afgørelsen med mødeprotokol medsendt som bilag. Klagemuligheden fremgår indirekte af mødeprotokollen, og det er desuden anført i denne, at der efter mødet mundtligt orienteres om klageadgang.

Ankestyrelsen vurderer, at der i sagen ikke er dokumentation for korrekt klagevejledning. Mundtlig klagevejledning er ikke tilstrækkelig til at opfylde lovens krav.

Ankestyrelsen anbefaling:

Da afgørelser om anbringelse er væsentlige og indgribende, anbefaler Ankestyrelsen fortsat, at også afgørelser om anbringelse med samtykke meddeles skriftligt og med kortfattet begrundet. Afgørelserne kan eventuelt også indeholde oplysninger om, hvilke konsekvenser, herunder økonomiske, anbringelserne medfører.

Afgørelser om anbringelse – både med og uden samtykke – bør fremgå klart af journalen med angivelse af afgørelsesdato og dato for iværksættelse af foranstaltningen.

Der bør i sagen foreligge kopi af den skriftlige afgørelse med begrundelse og eventuel klagevejledning.

Bilag 1 Metode

1.1 Generelt om praksisundersøgelser

Ankestyrelsen, beskæftigelsesankenævnene og de sociale nævn har en forpligtelse til at koordinere, at afgørelser, der kan indbringes for Ankestyrelsen og nævnene, træffes i overensstemmelse med lovgivningen og praksis. For så vidt angår lovgrundlaget henvises til § 76 og § 79 a i retssikkerhedsloven, lovbekendtgørelse nr. 979 af 1. oktober 2008 (nu nr. 941 af 1. oktober 2009) og til Indenrigs- og socialministeriets bekendtgørelse om retssikkerhed og administration på det sociale område nr. 709 af 3. juli 2009 §§ 40 – 45.

Ankestyrelsen har ansvaret for praksiskoordineringen på landsplan, mens nævnene har ansvaret på regionalt plan. Praksisundersøgelser er et redskab, som benyttes med henblik på at få klarhed over, om myndighedernes afgørelser er i overensstemmelse med lovgivningen og med henblik på at sikre ensartethed og ligebehandling på landsplan. Hvis undersøgelserne afdækker fejl og mangler i sagsbehandlingen, giver praksisundersøgelserne et grundlag for at målrette den fremadrettede vejledningsindsats.

Ved en praksisundersøgelse indkalder Ankestyrelsen et antal sager fra underinstanser og foretager en gennemgang af disse med henblik på en legalitetsvurdering. Legalitetsvurderingen indebærer dels en materiel vurdering af afgørelsernes rigtighed i forhold til lovgivning og Ankestyrelsens praksis, dels en formel vurdering af sagerne i forhold til de forvaltningsretlige regler.

1.2 Udvælgelse af stikprøven

Praksisundersøgelser gennemføres som en stikprøve. Undersøgelsen tager ikke sigte på at vurdere praksis i den enkelte kommune, men udvalgte hovedresultater er offentliggjort på kommuneniveau.

Kommunerne får en konkret tilbagemelding på de enkelte sager i forbindelse med Ankestyrelsens afrapportering af den enkelte praksisundersøgelse.

Følgende 14 kommuner er udvalgt til at indsende sager til denne praksisundersøgelse:

Aabenraa, Aalborg, Billund, Fredensborg, Hedensted, Helsingør, Herning, Ikast-Brande, Kalundborg, Kolding, Nyborg, Slagelse, Sorø, Tårnby.

De udvalgte kommuner indgår alle i en tre-årsplan om deltagelse i Ankestyrelsens og nævnenes praksisundersøgelser. Treårs-planen bygger på en inddeling af samtlige kommuner i tre grupper. Hver gruppe indgår i praksisundersøgelser hvert tredje år. Det vil sige, at kommunerne i denne undersøgelse er valgt blandt 30 kommuner, som alle indgår i praksisundersøgelser i 2009. Kommunegrupperne er udvalgt med vægt på spredning i forhold til geografisk beliggenhed samt indbyggerstørrelse.

Kommunerne er bedt om at indsende 10 sager ud fra følgende kriterier:

- der skulle være truffet afgørelse om at anbringe et barn/en ung under 18 år uden for hjemmet – såvel frivillige som tvangsmæssige afgørelser.
- afgørelsen skulle være truffet inden 1. januar 2009
- afgørelsen måtte ikke være anket

Sagerne er tilfældigt udvalgt ved, at kommunerne er blevet bedt om at udvælge sagerne, så den første sag vedrører den nyeste afgørelse truffet før d. 1. januar 2009 om anbringelse af et barn/en ung uden for hjemmet, den anden sag vedrører den næstnyeste afgørelse truffet før d. 1. januar 2009 og så fremdeles, indtil de ti sager er fundet. Hvis der samme dato er truffet afgørelse om flere børn i samme familie, indgår sagen alene som én sag i undersøgelsen. Sagen vurderes ud fra afgørelsen om det ældste barn/ung i sagen.

1.3 Præsentation af stikprøven

Med 10 indkaldte sager fra hver kommune, er der indkaldt i alt 140 sager. Alle sager blev indsendt, dog er 15 af de indsendte sager ikke omfattet af undersøgelsestemaet, hvorfor disse er udgåede¹. 125 sager indgår således i praksisundersøgelsens vurderingsgrundlag.

Som det gør sig gældende for anbragte børn og unge på landsplan, opgjort i Ankestyrelsens anbringelsesstatistik, er anbringelseshyppigheden i denne praksisundersøgelse stigende med alderen. Flest sager (72 procent) vedrører unge i alderen 12 til 17 år. Der indgår lidt flere piger end drenge i undersøgelsen, end der er anbragt på landsplan. I aldersgruppen 12-14 år er 61 procent piger, *jf. tabel 1.1*.

¹ De 15 udgåede sager overholdt ikke udvælgelseskriterierne af følgende forskellige årsager; én sag var tidligere anket til Ankestyrelsen, én sag omhandlede dom om ungdomssanktion, én sag omhandlede afgørelse om efterværn, én sag omhandlede skift i anbringelsessted og altså ikke afgørelse om anbringelse, i fire sager var barnet ikke anbragt og de resterende sager overholdt ikke kriteriet om, at det skulle være kommunens seneste ti sager inden d. 1. januar 2009, som skulle indgå i undersøgelsen.

Tabel 1.1 Køn og alder

	0-3 år	4-6 år	7-11 år	12-14 år	15-17 år	I alt	I alt procent
Dreng	6	2	10	18	24	60	48
Pige	7	2	8	28	20	65	52
I alt	13	4	18	46	44	125	100

I 41 procent af sagerne har forældrene fælles forældremyndighed. I flest sager (42 procent) er det moderen alene, som har forældremyndigheden over barnet/den unge. I 10 procent af sagerne er det faderen alene, som har forældremyndigheden, *jf. tabel 1.2.*

Tabel 1.2 Forældremyndighedsindehaver

	Antal	Procent
Fælles forældremyndighed	51	41
Moderen alene har forældremyndigheden	53	42
Faderen alene har forældremyndigheden	13	10
Andre	2	2
Uoplyst	6	5
I alt	125	100

41 procent af de 125 sager er startet blandt andet på baggrund af henvendelse fra forældremyndighedsindehaver, mens 18 procent af sagerne alene er startet på baggrund af henvendelse fra forældremyndighedsindehaver. I 16 procent af sagerne har barnet/den unge selv henvendt sig, heraf var henvendelse fra barnet/den unge den eneste henvendelse i to procent af sagerne, *jf. tabel 1.3*.

Tabel 1.3 Anledning til at anbringelsessagen blev startet

	Antal	Procent	Eneste anledning antal	Eneste anledning procent
Henvendelse fra forældremyndighedsindehaver	51	41	22	18
Underretning fra skole/fritidshjem/SFO	47	38	19	15
Kommunens eget initiativ	29	23	13	10
Henvendelse fra barnet/den unge selv	20	16	3	2
Underretning fra sundhedsplejerske eller sundhedsvæsenet i øvrigt	12	10	2	2
Underretning fra anden i familien/netværket	8	6	1	1
Underretning fra politi eller domstole	6	5	1	1
Underretning fra daginstitution	2	2	0	0
Underretning fra andre	23	19	5	4

Note: Procenten summer ikke til 100, da anbringelsessagen kan være startet på baggrund af mere end én henvendelse eller underretning

I 19 procent af sagerne er anbringelsessagen rejst blandt andet efter henvendelse fra andre, som eksempelvis politi, kontaktperson, tidligere anbringelsessted, tidligere opholdskommune og anonyme henvendelser. I 4 procent af disse sager startede sagen alene på baggrund af henvendelse fra andre.

Det er i sagerne opgjort, hvorfra kommunerne har de oplysninger, som har ligget til grund for afgørelsen om anbringelse. I de fleste sager (86 procent) indgår oplysninger fra moderen. I 67 procent indgår oplysninger fra barnet/den unge og i 45 procent indgår oplysninger fra faderen, *jf. tabel 1.4*.

Tabel 1.4 Hvor kommer kommunens oplysninger fra, som ligger til grund for afgørelsen af anbringelsen?

	Antal	Procent
Mor	108	86
Barnet/den unge	84	67
Skole/lærere	86	69
Far	56	45
Psykologer	50	40
Læger	30	24
Netværket	27	22
Daginstitution/pædagoger	16	13
Sundhedsplejerske	8	6
Andre ²	40	32

Note: Procenten summer ikke til 100, da kommunens oplysninger kan komme fra mere end et sted.

Stikprøven viser samme mønster som i undersøgelsen fra januar 2008. Ønskes en sammenligning af tallene henvises der til den konkrete undersøgelse fra 2008.

1.4 Måleskema og vurderingsgrundlag

Måleskema

I forbindelse med Ankestyrelsens vurdering af de indsendte sager anvendes et måleskema, hvor der indgår de målelementer, som er relevante for den konkrete praksisundersøgelse. Så vidt muligt er graderede svarmuligheder anvendt i vurderingerne. Det giver mulighed for et mere nuanceret billede af sagsbehandlingen og mulighed for bedre tilbagemelding til kommunerne.

For at styrke grundlaget for dialogen og samarbejdet med kommunerne har vi ligeledes bedt kommunerne om at udfylde et måleskema for 3 af de 10 indsendte sager.

Ankestyrelsen fremsender de vurderede og udfyldte måleskemaer til den enkelte kommune i forbindelse med afrapportering af praksisundersøgelsen.

² For eksempel politi, familiebehandler, kontaktperson, aflastningsfamilie, produktionsskole og tidligere opholdskommune.

Vurderingsgrundlag

Ved Ankestyrelsens vurdering af sagerne er der set på, om kommunens afgørelse om anbringelse af et barn eller en ung uden for hjemmet er behandlet i overensstemmelse med regler og praksis. Undersøgelsen bygger på en vurdering af sagerne ud fra servicelovens regler om § 50 undersøgelse, handleplan efter § 140 og børnesamtale efter § 48. Ankestyrelsen gennemførte en tilsvarende undersøgelse i 2007, der er offentliggjort i januar 2008. Samme vurderingsgrundlag ligger til grund for denne praksisundersøgelse. Resultaterne fra januar 2008 sammenlignes løbende gennem kapitlerne.

Overordnet ligger følgende vurdering til grund for undersøgelsens resultat:

- Opfylder undersøgelsen samlet set kravene i servicelovens § 50
- Opfylder handleplanen samlet set kravene i servicelovens § 140
- Er der gennemført samtale med barnet, jf. servicelovens § 48
- Er afgørelsen samlet set behandlet i overensstemmelse med regler og praksis.

§ 50 undersøgelsen

Ved bedømmelse af de sager, hvor der er udarbejdet en § 50 undersøgelse, har Ankestyrelsen vurderet, at undersøgelsen samlet set ikke opfylder lovens indholdsmæssige krav, hvis der ikke foreligger samtykke til at gennemføre undersøgelsen fra alle sagens parter, det vil sige fra forældremyndighedsindehaver(e) og den unge, der er fyldt 15 år.

Endvidere er det vurderet, at § 50 undersøgelsen samlet set indholdsmæssigt ikke opfylder lovens krav, hvis kommunen ikke har udfærdiget en begrundet stillingtagen til foranstaltningen efter § 50, stk. 6 samt i tilfælde af, at de indholdsmæssige krav i undersøgelsen i tre eller flere tilfælde ikke er overholdt.

I forbindelse med § 50 undersøgelsen er der, udover de indholdsmæssige krav, regler i serviceloven om undersøgelsens tidsfrist og regler for rettidighed (§ 50, stk. 7 og § 52, stk. 2). Disse regler har ikke haft indflydelse på den samlede vurdering af § 50 undersøgelsen, men indgår i den samlede vurdering af afgørelsernes korrekthed.

De særskilte resultater vedrørende sagernes overholdelse af tidsfrist og rettidighed præsenteres i kapitlet om § 50 undersøgelsen. Reglerne om tidsfrist og rettidighed i forbindelse med § 50 undersøgelsen er uddybet i kriterierne for den samlede vurdering i nærværende bilag.

§ 140 handleplan

Ankestyrelsen har foretaget en vurdering af, i hvor høj grad handleplanen samlet set opfylder kravene i servicelovens § 140. Der er alene vurderet på indholdet i de udarbejdede handleplaner, herunder mål og delmål, anbringelsens forventede varighed med videre.

Som med § 50 undersøgelsen er der tilsvarende i forbindelse med handleplanen regler for rettidighed (§ 140, stk. 1). Reglen om rettidighed har ikke haft indflydelse på den samlede vurdering af handleplanen, men indgår i den samlede vurdering af afgørelsernes korrekthed. Resultatet vedrørende handleplanernes rettidighed præsenteres særskilt i kapitlet om handleplaner. Reglerne er uddybet i afsnittet om den samlede vurdering nedenfor.

Den samlede vurdering af afgørelserne

Den samlede vurdering af afgørelserne er foretaget ud fra, om afgørelserne er i overensstemmelse med regler og praksis, herunder reglerne for § 50 undersøgelse, handleplan, børnesamtale samt kravet om, at der skal foreligge samtykke til den frivillige anbringelse. Derudover indgår der en vurdering af det generelle oplysningsgrundlag i den samlede vurdering.

I vurderingerne af, om afgørelserne er i overensstemmelse med regler og praksis, skal en række kriterier være opfyldt. Der skal:

- foreligge samtykke til en frivillig anbringelse fra alle sagens parter
- være tilstrækkeligt oplysningsgrundlag i sagen
- være udarbejdet en § 50 undersøgelse, herunder skal undersøgelsen;
  - indholdsmæssigt opfylde lovens krav
  - være afsluttet inden fire måneders fristen (jf. tidsfristen nedenfor)
  - være udarbejdet forud for afgørelse om anbringelse (jf. rettidighed nedenfor)
- være udarbejdet en handleplan efter § 140, herunder skal handleplanen;
  - indholdsmæssigt opfylde lovens krav
  - være udarbejdet forud for afgørelse om anbringelse (jf. rettidighed nedenfor)
- være afholdt børnesamtale eller barnets/den unges holdning skal på anden vis være tilvejebragt

Uddybning af reglerne om tidsfrist

Fire måneders fristen er som oven for nævnt et kriterium, der indgår i den samlede vurdering af afgørelserne. Fire måneders fristen betyder, at § 50 undersøgelsen skal være udarbejdet senest fire måneder efter, at kommunen bliver opmærksom på, at barnet eller den unge kan have behov for særlig støtte (§ 50, stk. 7).

I undersøgelsen regnes fire måneders fristen fra det tidspunkt, hvor kommunen for eksempel modtager en underretning eller en henvendelse eller selv bliver opmærksom på, at barnet eller den unge kan have problemer og til § 50 undersøgelsen anses for afsluttet. § 50 undersøgelsen anses for afsluttet, når kommunen har forholdt sig til de beskrevne forhold, som en § 50 undersøgelse skal omfatte, og har udarbejdet en begrundet stillingtagen til, om der skal iværksættes foranstaltninger.

Uddybning af rettidighed i forbindelse med § 50 undersøgelsen

§ 50 undersøgelsen skal være udarbejdet inden en anbringelse kan iværksættes (§ 52, stk. 2). Kravet kan fraviges, hvis særlige forhold gør sig gældende. Det kan for eksempel være nødvendigt af hensyn til barnet eller den unge at iværksætte en akut anbringelse, før undersøgelsen er gennemført. Når der er tale om særlige forhold omkring anbringelsen skal der i disse tilfælde efterfølgende udfærdiges eller færdiggøres en § 50 undersøgelse inden fire måneders fristens udløb.

Udregninger af, om § 50 undersøgelsen er afsluttet rettidigt foretages på baggrund af en analytisk opdeling af planlagte og akutte anbringelser. Ved planlagte anbringelser forstås de afgørelser om anbringelse, der *ikke* er akutte. Vurderingen af, om § 50 undersøgelsen er afsluttet rettidigt for de planlagte anbringelser udregnes ved, at datoen for § 50 undersøgelsens afslutning er før eller den samme som datoen for afgørelse om anbringelse.

De sager, der omhandler akutte anbringelser, indgår ikke i vurderingen af, om § 50 undersøgelsen er afsluttet inden afgørelse om anbringelse. I stedet indgår de akutte anbringelser i vurderingen af, om § 50 undersøgelsen er afsluttet inden for fire måneders fristen, jf. afsnittet ovenfor.

Uddybning af rettidighed i forbindelse med handleplanen

Handleplanen skal være udarbejdet inden der træffes afgørelse om anbringelse uden for hjemmet af et barn eller en ung (§ 140, stk. 1).

Kravet kan fraviges, hvis særlige forhold gør sig gældende. Det kan for eksempel være nødvendigt af hensyn til barnet eller den unge at iværksætte en akut anbringelse, før handleplanen er udarbejdet. I sådanne tilfælde er det tilstrækkeligt med en kortfattet angivelse af formålet med anbringelsen. Er der tale om en akut frivillig anbringelse, skal kommunen snarest muligt og senest inden fire måneder efter afgørelsen om anbringelse udarbejde en handleplan. Hvis der er tale om en akut anbringelse uden samtykke, skal handleplanen være udarbejdet senest inden en måned efter børn og unge-udvalgets godkendelse af den foreløbige afgørelse. I denne praksisundersøgelse indgår der ingen sager, hvor der er truffet afgørelse om akut anbringelse uden samtykke.

Udregninger af, om handleplanen er afsluttet rettidigt foretages på baggrund af samme analytiske opdeling som i § 50 undersøgelsen, dvs. en opdeling af planlagte og akutte anbringelser. Vurderingen af, om handleplanen er afsluttet rettidigt for de planlagte anbringelser udregnes ved, at datoen for handleplanens afslutning er før eller den samme som datoen for afgørelse om anbringelse.

Vurderingen af, om handleplanen er afsluttet rettidigt for de akutte frivillige anbringelser udregnes ved, at § 50 undersøgelsens er afsluttet senest fire måneder efter datoen for afgørelse om anbringelse.

Bilag 2 Regelgrundlag

mv.

2.1 Lov om social service

Lovbekendtgørelse nr. 979 af 1. oktober 2008 (nu lovbekendtgørelse nr. 941 af 1. oktober 2009)

§ 48. Forinden kommunalbestyrelsen træffer afgørelse efter §§ 51, 52, 56, 57 a, 58, 62 og 63, § 65, stk. 2 og 4, og §§ 68-71 og 75, skal der finde en samtale sted med barnet eller den unge herom.

Stk. 2. Samtalen kan undlades, i det omfang barnets modenhed eller sagens karakter i afgørende grad taler imod samtalens gennemførelse. Kan samtalen ikke gennemføres, skal barnets holdning til den påtænkte afgørelse søges tilvejebragt.

...

§ 50. Hvis det må antages, at et barn eller en ung trænger til særlig støtte, herunder på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, skal kommunalbestyrelsen undersøge barnets eller den unges forhold. Afgørelsen træffes med samtykke fra forældremyndighedsindehaveren og den unge, der er fyldt 15 år, jf. dog stk. 9 og § 51.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsens undersøgelse, jf. stk. 1, skal anlægge en helhedsbetragtning, der skal omfatte barnets eller den unges

- 1) udvikling og adfærd,
- 2) familieforhold,
- 3) skoleforhold,
- 4) sundhedsforhold,
- 5) fritidsforhold og venskaber og
- 6) andre relevante forhold.

Stk. 3. I sin undersøgelse skal kommunalbestyrelsen afdække ressourcer og problemer hos barnet, familien og netværket. For unge, der er fyldt 15 år, skal undersøgelsen afdække de særlige forhold, der skal indgå ved valg af indsats for denne aldersgruppe, jf. § 52 og § 76.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen skal som led i undersøgelsen inddrage de fagfolk, som allerede har viden om barnets eller den unges og familiens forhold. Dette kan ske ved at inddrage sundhedsplejersker, pædagoger, psykologer, lærere eller andre, jf. § 49. Hvis det er

nødvendigt, skal kommunen lade barnet eller den unge undersøge af en læge eller en autoriseret psykolog.

Stk. 5. Undersøgelsen må ikke være mere omfattende, end formålet tilsiger, og skal i øvrigt gennemføres så skånsomt, som forholdene tillader.

Stk. 6. Undersøgelsen skal resultere i en begrundet stillingtagen til, om der er grundlag for at iværksætte foranstaltninger, og i bekræftende fald af hvilken art disse bør være. Der skal være oplysninger om, hvordan forældremyndighedsindehaveren og barnet eller den unge stiller sig til foranstaltningerne, og om de forhold i familien eller i dennes omgivelser, som kan bidrage til at klare vanskelighederne.

Stk. 7. Undersøgelsen skal afsluttes senest 4 måneder efter, at kommunalbestyrelsen bliver opmærksom på, at et barn eller en ung kan have behov for særlig støtte. Hvis undersøgelsen undtagelsesvis ikke kan afsluttes inden 4 måneder, skal kommunalbestyrelsen udarbejde en foreløbig vurdering og snarest herefter afslutte undersøgelsen.

Stk. 8. I forbindelse med undersøgelsen skal kommunalbestyrelsen vurdere, om der skal foretages en undersøgelse af eventuelle andre børn i familien.

Stk. 9. Hvis forældremyndighedens indehaver eller den unge, der er fyldt 15 år, ikke giver samtykke, jf. stk. 1, kan undersøgelsen gennemføres uden samtykke ved at indhente de nødvendige eksisterende oplysninger, jf. § 11 c, stk. 1, nr. 1, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Stk. 10. Hvis det må antages, at der kan opstå et behov for særlig støtte til et barn umiddelbart efter fødslen, skal kommunen undersøge de vordende forældres forhold nærmere. Afgørelse herom træffes med samtykke fra forældrene. Stk. 3-9 finder anvendelse ved afgørelsen.

...

§ 52. Kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om foranstaltninger efter stk. 3, når det må anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til et barns eller en ungs særlige behov for støtte. Afgørelsen træffes med samtykke fra forældremyndighedsindehaveren, jf. dog § 56. En afgørelse efter stk. 3, nr. 8, kræver tillige samtykke fra den unge, der er fyldt 15 år.

Stk. 2. Medmindre særlige forhold gør sig gældende, kan støtte kun iværksættes efter gennemførelse af en undersøgelse, jf. § 50 eller § 51. Kommunalbestyrelsen skal altid vælge den eller de mindst indgribende formålstjenlige foranstaltninger, som kan løse de problemer, der er afdækket gennem undersøgelsen.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan iværksætte hjælp inden for følgende typer af tilbud:

- 1) Konsulentbistand med hensyn til barnets eller den unges forhold. Kommunalbestyrelsen kan herunder bestemme, at barnet eller den unge skal søge dagtilbud, fritidshjem, ungdomsklub, uddannelsessted eller lignende.
- 2) Praktisk, pædagogisk eller anden støtte i hjemmet.
- 3) Familiebehandling eller behandling af barnets eller den unges problemer.

- 4) Døgnophold, jf. § 55, for både forældremyndighedsindehaveren, barnet eller den unge og andre medlemmer af familien i en plejefamilie, på et godkendt opholdssted eller på en døgninstitution, jf. § 66, nr. 1, 4 og 5, eller i et botilbud, jf. § 107 eller § 144.
- 5) Aflastningsordning, jf. § 55, i en netværksplejefamilie, i en plejefamilie, på et godkendt opholdssted eller på en døgninstitution, jf. § 66, nr. 1, 2, 4 og 5.
- 6) Udpegning af en personlig rådgiver for barnet eller den unge.
- 7) Udpegning af en fast kontaktperson for barnet eller den unge og for hele familien.
- 8) Anbringelse af barnet eller den unge uden for hjemmet på et anbringelsessted, jf. § 66.
- 9) Formidling af praktiktilbud hos en offentlig eller privat arbejdsgiver for den unge og i den forbindelse udbetaling af godtgørelse til den unge.
- 10) Anden hjælp, der har til formål at yde rådgivning, behandling og praktisk og pædagogisk støtte.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen kan yde økonomisk støtte til udgifter i forbindelse med foranstaltninger efter stk. 3 og yde økonomisk støtte, hvis støtten erstatter en ellers mere indgribende og omfattende foranstaltning efter stk. 3. Støtten kan ydes, når forældremyndighedens indehaver ikke selv har midler dertil.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen kan yde økonomisk støtte til udgifter, der bevirker, at en anbringelse uden for hjemmet kan undgås, at en hjemgivelse kan fremskyndes, eller at støtten i væsentlig grad kan bidrage til en stabil kontakt mellem forældre og børn under et eller flere børns anbringelse uden for hjemmet.

Stk. 6. Kommunalbestyrelsen skal under en graviditet træffe afgørelse om foranstaltninger efter stk. 3, nr. 2, 3, 4, 7 eller 10, og stk. 4 og 5, når det må anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til barnets særlige behov for støtte efter fødslen. Afgørelsen træffes med samtykke fra forældrene. Stk. 2 finder anvendelse ved afgørelsen.

§ 53. Samtykke fra forældremyndighedens indehaver og den unge, der er fyldt 15 år, til en afgørelse efter § 52, stk. 3, nr. 8, skal omfatte formålet med anbringelsen, jf. § 140, stk. 5, 1. pkt.

§ 54. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde forældremyndighedens indehaver en støtteperson i forbindelse med barnets eller den unges anbringelse uden for hjemmet, jf. § 52, stk. 3, nr. 8, og §§ 58 og 60.

...

§ 58. Er der en åbenbar risiko for, at barnets eller den unges sundhed eller udvikling lider alvorlig skade på grund af

- 1) utilstrækkelig omsorg for eller behandling af barnet eller den unge,
- 2) vold eller andre alvorlige overgreb,

3) misbrugsproblemer, kriminel adfærd eller andre svære sociale vanskeligheder hos barnet eller den unge eller

4) andre adfærd eller tilpasningsproblemer hos barnet eller den unge, kan børn og unge-udvalget uden samtykke fra forældremyndighedens indehaver og den unge, der er fyldt 15 år, træffe afgørelse om, at barnet eller den unge anbringes uden for hjemmet, jf. § 52, stk. 3, nr. 8. Der kan kun træffes en afgørelse efter 1. pkt., når der er begrundet formodning om, at problemerne ikke kan løses under barnets eller den unges fortsatte ophold i hjemmet.

Stk. 2. Når hensynet til barnet eller den unge på afgørende måde taler for det, kan børn og unge-udvalget beslutte, at barnet eller den unge skal anbringes uden for hjemmet efter stk. 1, selv om forældremyndighedens indehaver og den unge giver samtykke til anbringelse efter § 52, stk. 3, nr. 8.

Stk. 3. Såfremt en ung, der er fyldt 15 år, erklærer sig enig i anbringelsen, kan børn og unge-udvalget uanset betingelserne i stk. 1 træffe afgørelse om at anbringe den unge uden for hjemmet, jf. § 52, stk. 3, nr. 8, når anbringelsen må anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til den unges særlige behov og problemerne ikke kan løses under den unges fortsatte ophold i hjemmet.

Stk. 4. Afgørelser efter stk. 1-3 kan træffes foreløbigt efter reglerne i § 75, når betingelserne herfor er opfyldt.

§ 59. En indstilling om anbringelse uden for hjemmet efter § 58 skal indeholde en redegørelse for

- 1) grundlaget for, at betingelserne i § 58 anses for opfyldt,
- 2) de foranstaltninger efter § 52, stk. 3, der har været iværksat eller har været tilbudt familien, og grundene til, at foranstaltninger af denne karakter nu må anses for utilstrækkelige eller uanvendelige,
- 3) de forhold i familien og hos barnet eller den unge eller i dennes omgivelser, som under barnets eller den unges anbringelse uden for hjemmet kan bidrage til at klare vanskelighederne,
- 4) den handleplan for anbringelsen, jf. § 140, herunder den støtte og de initiativer, som er påtænkt for barnet eller den unge og dennes familie under anbringelsen uden for hjemmet og i tiden derefter, og
- 5) barnets eller den unges holdning til den påtænkte foranstaltning.

...

§ 75. Formanden eller i dennes fravær næstformanden for børn og unge-udvalget kan træffe foreløbige afgørelser efter §§ 51, 58, 60 og 63, § 71, stk. 3, § 78, stk. 4, og § 123, stk. 2, som af hensyn til barnets eller den unges øjeblikkelige behov ikke kan afvente, at sagen behandles i børn og unge-udvalget.

Stk. 2. Forældremyndighedens indehaver og eventuelle andre parter, jf. § 72, skal inden 24 timer efter iværksættelsen af en foreløbig afgørelse have skriftlig meddelelse om afgørelsen samt en begrundelse for afgørelsen. Meddelelsen skal tillige indeholde oplysning om retten til efter forvaltningsloven at se sagens akter og til at udtale sig om sagen samt om retten til vederlagsfri advokatbistand.

Stk. 3. En foreløbig afgørelse efter stk. 1 skal snarest muligt og senest inden 7 dage efter iværksættelsen af afgørelsen forelægges børn og unge-udvalget til godkendelse, uanset om foranstaltningen er ophørt.

Stk. 4. En afgørelse, der er godkendt efter stk. 3, har gyldighed i 1 måned. En afgørelse vedrørende § 51 har gyldighed, indtil undersøgelsen er afsluttet, dog højst 2 måneder regnet fra den foreløbige afgørelse efter stk. 1. En afgørelse vedrørende § 78, stk. 4, har gyldighed, indtil der træffes en ny afgørelse om flytning eller hjemtagelse.

Stk. 5. Direktøren for Ankestyrelsen har samme beføjelser som formanden for børn og unge-udvalget, jf. stk. 1 og 2, og kan pålægge kommunalbestyrelsen at gennemføre afgørelsen. Den foreløbige afgørelse har gyldighed i 1 måned, jf. dog de frister, der er nævnt i stk. 4, 2. og 3. pkt. Direktøren kan undtagelsesvis bestemme, at den foreløbige afgørelse skal godkendes af Ankestyrelsen inden for den frist, der er nævnt i stk. 3.

Stk. 6. Hvis børn og unge-udvalget ikke inden 1 måned træffer afgørelse i overensstemmelse med direktørens foreløbige afgørelse, jf. stk. 5, skal børn og unge-udvalget umiddelbart orientere Ankestyrelsen herom. Børn og unge-udvalgets afgørelse har ikke virkning, før direktøren snarest muligt og senest 10 dage efter afgørelsen har taget stilling til, om afgørelsen skal have virkning. Hvis direktøren træffer afgørelse om, at børn og unge-udvalgets afgørelse ikke skal have virkning, træffer Ankestyrelsen afgørelse efter reglen i § 65, stk. 4, senest 8 uger efter børn og unge-udvalgets afgørelse.

...

§ 140. Kommunalbestyrelsen skal udarbejde en handleplan, inden der træffes afgørelse om foranstaltninger efter § 52, § 58 eller § 76. Betyder hensynet til barnet eller den unge, at man ikke kan afvente udarbejdelsen af en handleplan, er en kortfattet angivelse af formålet med foranstaltningen tilstrækkelig. Det påhviler da kommunalbestyrelsen snarest muligt og senest inden 4 måneder at opstille en handleplan.

Stk. 2. For unge under 18 år med et behandlingskrævende stofmisbrug skal kommunalbestyrelsen udarbejde en handleplan for den behandling, der skal iværksættes, og for den nødvendige støtte til den unge. Handleplanen udarbejdes i samarbejde med den unge og dennes familie.

Stk. 3. For unge under 18 år, der har begået voldskriminalitet eller anden alvorlig kriminalitet, skal kommunalbestyrelsen udarbejde en handleplan for en indsats, der kan modvirke yderligere kriminalitet og yde den nødvendige støtte til den unge. Handleplanen udarbejdes i samarbejde med den unge og dennes familie.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen skal udarbejde en foreløbig handleplan, jf. stk. 3, senest 7 dage efter, at kommunen har modtaget dokumentation fra politiet om den begåede kriminalitet.

Stk. 5. En handleplan skal angive formålet med indsatsen, og hvilken indsats der er nødvendig for at opnå formålet. Handleplanen skal bygge på de undersøgelser, der er gennemført, jf. § 50, og opstille mål og delmål i forhold til barnets eller den unges

- 1) udvikling og adfærd,
- 2) familieforhold,
- 3) skoleforhold,
- 4) sundhedsforhold,
- 5) fritid og venskaber og
- 6) andre relevante forhold.

Stk. 6. En handleplan skal endvidere angive indsatsens forventede varighed. I sager om anbringelse uden for hjemmet, jf. § 52, stk. 3, nr. 8, og § 58, skal en handleplan tillige angive, hvilke former for støtte der selvstændigt skal iværksættes over for familien i forbindelse med, at barnet eller den unge opholder sig uden for hjemmet, og i tiden efter barnets eller den unges hjemgivelse.

Stk. 7. For unge, der er idømt en sanktion efter straffelovens § 74 a, skal handleplanen indeholde en konkret plan for, hvordan den unge snarest muligt og senest ved afslutningen af sanktionen påbegynder en uddannelse eller kommer i beskæftigelse.

Stk. 8. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde forældrene at udarbejde en særskilt plan for støtten til forældrene i forbindelse med en anbringelse uden for hjemmet.

2.2 Forvaltningsloven

Lovbekendtgørelse nr. 1365 af 7. december 2007

§ 22. En afgørelse skal, når den meddeles skriftligt, være ledsaget af en begrundelse, medmindre afgørelsen fuldt ud giver den pågældende part medhold.

§ 23. Den, der har fået en afgørelse meddelt mundtligt, kan forlange at få en skriftlig begrundelse for afgørelsen, medmindre afgørelsen fuldt ud giver den pågældende part medhold. En begæring herom skal fremsættes over for myndigheden inden 14 dage efter, at parten har modtaget underretning om afgørelsen.

Stk. 2. En begæring om skriftlig begrundelse efter stk. 1 skal besvares snarest muligt. Hvis begæringen ikke er besvaret inden 14 dage efter, at begæringen er modtaget af vedkommende myndighed, skal denne underrette parten om grunden hertil samt om, hvornår begæringen kan forventes besvaret.

§ 24. En begrundelse for en afgørelse skal indeholde en henvisning til de retsregler, i henhold til hvilke afgørelsen er truffet. I det omfang, afgørelsen efter disse regler beror på et

administrativt skøn, skal begrundelsen tillige angive de hovedhensyn, der har været bestemmende for skønsudøvelsen.

Stk. 2. Begrundelsen skal endvidere om fornødent indeholde en kort redegørelse for de oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder, som er tillagt væsentlig betydning for afgørelsen.

Stk. 3. § 24, stk. 1, 2. pkt., og stk. 2, gælder ikke i de sager, der er nævnt i § 9, stk. 4. Begrundelsens indhold kan i øvrigt begrænses i det omfang, hvori partens interesse i at kunne benytte kendskab til denne til varetagelse af sit tarv findes at burde vige for afgørende hensyn til den pågældende selv eller til andre private eller offentlige interesser, jfr. § 15.

§ 25. Afgørelser, som kan påklages til anden forvaltningsmyndighed, skal, når de meddeles skriftligt, være ledsaget af en vejledning om klageadgang med angivelse af klageinstans og oplysning om fremgangsmåden ved indgivelse af klage, herunder om eventuel tidsfrist. Det gælder dog ikke, hvis afgørelsen fuldt ud giver den pågældende part medhold.

Stk. 2. Vedkommende minister kan efter forhandling med justitsministeren fastsætte regler om, at klagevejledning på nærmere angivne sagsområder, hvor særlige forhold gør sig gældende, kan undlades eller ske på anden måde end nævnt i stk. 1.

§ 26. Afgørelser, der kun kan indbringes for domstolene under iagttagelse af en lovbestemt frist for sagens anlæg, skal være ledsaget af oplysning herom.

2.3 Offentlighedsloven

Lovbekendtgørelse nr. 572 af 19. december 1995

§ 6. I sager, hvor der vil blive truffet afgørelse af en forvaltningsmyndighed, skal en myndighed, der mundtligt modtager oplysninger vedrørende en sags faktiske omstændigheder, der er af betydning for sagens afgørelse, eller som på anden måde er bekendt med sådanne oplysninger, gøre notat om indholdet af oplysningerne. Det gælder dog ikke, såfremt oplysningerne i øvrigt fremgår af sagens dokumenter.

Stk. 2. Justitsministeren kan for nærmere angivne områder af forvaltningsvirksomhed fastsætte regler om opbevaring m.v. af meddelelser, der udfærdiges eller modtages ved hjælp af elektronisk databehandling.

Stk. 3. Vedkommende minister kan efter forhandling med justitsministeren fastsætte regler om notatpligt for nærmere angivne grupper af sager om udøvelse af anden forvaltningsvirksomhed end nævnt i stk. 1.

2.4 Retssikkerhedsloven

Lovbekendtgørelse nr. 877 af 3. september 2008

§ 76. Ankestyrelsen har pligt til på landsplan at koordinere, at afgørelser, som kan indbringes for Ankestyrelsen, de sociale nævn og beskæftigelsesankenævnene træffes i overensstemmelse med lovgivningen. Ankestyrelsen følger praksis i kommunerne, staten i jobcenteret, de sociale nævn og beskæftigelsesankenævnene og vejleder om ankeinstansernes praksis.

...

§ 79 a. Kommunalbestyrelsen behandler Ankestyrelsens og nævnenes undersøgelser af kommunens praksis på et møde.

2.5 Bekendtgørelse om retssikkerhed og administration på det sociale område

Indenrigs- og socialministeriets bekendtgørelse nr. 709 af 3. juli 2009

§ 40. Ankestyrelsen har pligt til på landsplan at koordinere, at afgørelser, som kan indbringes for Ankestyrelsen, beskæftigelsesankenævnene og de sociale nævn, træffes i overensstemmelse med lovgivningen.

Stk. 2. Beskæftigelsesankenævnene og det sociale nævn har pligt til inden for deres områder at koordinere, at afgørelser, som kan indbringes for nævnene, træffes i overensstemmelse med lovgivningen.

§ 41. Ankestyrelsen og nævnene gennemgår som led i opgaven med at koordinere praksis en række ensartede typer af sager i forhold til gældende ret, som fastlagt ved lov, bekendtgørelser og landsdækkende praksis.

§ 42. Ankestyrelsen og nævnene samarbejder om praksiskoordineringen. Nævnene foretager efter drøftelse med Ankestyrelsen praksiskoordinering inden for regionen.

§ 43. Hvis Ankestyrelsens og nævnenes undersøgelser viser, at praksis i kommunen ikke er i overensstemmelse med gældende ret, skal Ankestyrelsen og nævnene drøfte problemer, som undersøgelsen har vist, med kommunerne. Ankestyrelsen kan tilsvarende drøfte resultatet af en undersøgelse af nævnenes praksis med nævnene. Ankestyrelsens og nævnenes undersøgelser af kommunens praksis behandles, jf. lovens § 79 a, på et møde i kommunalbestyrelsen.

§ 44. Ankestyrelsen og nævnene kan ikke som led i opgaven med at koordinere praksis tage underinstansernes afgørelser op af egen drift.

Stk. 2. Ankestyrelsen og de sociale nævn kan dog i sager omfattet af § 65 i lov om social service tage sager op af egen drift.

§ 45. Ankestyrelsen udsender generel vejledning om praksis inden for Ankestyrelsens kompetenceområde og offentliggør i anonymiseret form afgørelser, som har principiel eller generel betydning.

Stk. 2. Ankestyrelsen yder af egen drift eller efter anmodning konkret vejledning til nævnene om styrelsens praksis samt om fortolkning af retsregler. Vejledning kan også ske i forbindelse med praksiskoordinering.

2.6 Lovforarbejder

Lovforslag nr. L 8 Forslag om ændring af lov om social service og lov om retssikkerhed og administration på det sociale område (anbringelsesreform), fremsat af socialministeren den 6. oktober 2004.

2.7 Anden relevant litteratur

”Anbringelse af børn og unge” (2008) Ankestyrelsens praksisundersøgelser

”Håndbog om anbringelsesreformen” (2006) Servicestyrelsen

”Vejledning om særlig støtte til børn og unge og deres familier”. Vejledning nr. 3 til Serviceloven, Socialministeriet 5. december 2006

Bilag 3 Udvalgte kommunefordelte resultater

Nedenstående tabeller viser Ankestyrelsens vurdering af de overordnede resultater på kommuneniveau.

3.1 Samlet vurdering af sagerne

Tablet 3.1 Ankestyrelsens vurdering af om sagerne samlet set er korrekte

	Antal	Nej	I alt
Aabenraa	2	8	10
Aalborg	4	5	9
Billund	0	9	9
Fredensborg	1	9	10
Hedensted	3	6	9
Helsingør	3	6	9
Herning	3	4	7
Ikast-Brande	1	9	10
Kalundborg	0	10	10
Kolding	0	8	8
Nyborg	0	9	9
Slagelse	2	5	7
Sorø	0	10	10
Tårnby	1	7	8
I alt	20	105	125

3.2 Dokumentation i sagerne

Tablet 3.2 Oplysningsgrundlaget i sagerne

	Ingen oplysninger mangler	Enkelte mindre væsentlige oplysninger mangler	Flere og/eller væsentlige oplysninger mangler	Afgørende oplysninger mangler
Aabenraa	9	1	0	0
Aalborg	6	3	0	0
Billund	7	0	2	0
Fredensborg	6	3	1	0
Hedensted	7	2	0	0
Helsingør	7	0	2	0
Herning	5	0	2	0
Ikast-Brande	7	3	0	0
Kalundborg	5	1	2	2
Kolding	5	1	2	0
Nyborg	8	1	0	0
Slagelse	6	0	1	0
Sorø	6	0	2	2
Tårnby	5	1	1	1
I alt	89	16	15	5

3.3 Samlet vurdering af § 50 undersøgelsen

Tabel 3.3 Opfylder § 50 undersøgelsen samlet set de indholdsmæssige krav i lovgivningen?

	I høj grad	I nogen grad	I ringe grad	Nej	I alt
Aabenraa	8	0	0	0	8
Aalborg	4	4	0	1	9
Billund	3	2	0	0	5
Fredensborg	3	1	0	2	6
Hedensted	5	2	0	0	7
Helsingør	2	0	0	1	3
Herning	5	1	0	0	6
Ikast-Brande	3	3	0	2	8
Kalundborg	4	0	0	0	4
Kolding	2	0	1	2	5
Nyborg	1	3	1	1	6
Slagelse	4	0	0	1	5
Sorø	2	1	1	0	4
Tårnby	4	1	0	0	5
I alt	50	18	3	10	81

3.4 Samlet vurdering af handleplanen

Tabel 3.4 Opfylder handleplanen samlet set kravene i lov om social service § 140?

	I høj grad	I nogen grad	I ringe grad	Nej	I alt
Aabenraa	7	3	0	0	10
Aalborg	2	6	1	0	9
Billund	1	2	0	0	3
Fredensborg	2	5	1	0	8
Hedensted	1	5	0	2	8
Helsingør	1	2	0	1	4
Herning	3	1	1	0	5
Ikast-Brande	6	2	1	0	9
Kalundborg	0	3	0	2	5
Kolding	2	1	3	2	8
Nyborg	1	5	2	1	9
Slagelse	2	2	0	0	4
Sorø	1	3	0	0	4
Tårnby	1	4	0	0	5
I alt	30	44	9	8	91